Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 479, Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.

Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не варачаюцца.

КОШТ НУМАРУ 4 кап.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА · ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ · ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх паштовых канторах.

АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

8-ы ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 190 (2082) Серада, 24-га жніўня 1927 г.

Сако і Ванцэці.

Гэтыя імёны вогненнымі літарамі будуць упісаны ў гісторыю барацьбы рабочай клясы. Ва ўвесь далейшы час барацьбы пралетарыяту гэтыя імёны заўжды выклікаць будуць вялізарнае абурэньне да існуючага капіталістычнага ладу і ўздым і імпэт да барацьбы за вызваленьне чалавецтва ад імпэрыялізму і капіталізму.

За жыцьцё Сако і Ванцэці змагаліся дзесяткі мільёнаў працоўных, якія ўсё-ж не змаглі стрымаць буржуазею і прымусіць яе адмяніць сьмяротны прысуд. Вызваліць асуджаных, прызнаць іх нявіноўнымі, амэрыканская буржуазея не змагла, бо гэты акт азначаў-бы прызнаньне груба-клясавай сутнасьці буржуазнага суда і тых матываў, якімі суд кіраваўся, ухваляючы сьмяротны прысуд. Буржуазея рашыла, што лепш забіць ні ў чым непавінных людзей, абы толькі дасягнуць мэту, якая імі пастаўлена была 7 год назад. Гэтай мэтай было застрашыць пралетарыят, паказаць яму, што капітал ні перад чым ня спыніцца, абы толькі прыдушыць рэвалюцыйны рабочы рух.

Жах, ахапіўшы амэрыканскі капітал у часе рэвалюцыйнага руху ў 1919-20 годзе яшчэ і зараз пануе над ім. Сапраўдным цудам зьяўляецца той факт, што ў працягу 7 гадоў, рабочая кляса ўсяго сьвету адстойвала жыцьцё Сако і Ванцэці і змагла да гэтага руху пратэсту прыцягнуць лібэральную інтэлігэнцыю ўсяго сьвету. У гэтай барацьбе пралетарскай і дэмакратычнай грамадзкасьці супроць мрачнай сілы амэрыканскай рэакцыі лепш усяго выяўляецца крывавахцівы твар амэрыканскага капітату.

Нават больш разумная частка капіталістаў і тая, праўда па ўласных матывах прымушана была падтрымаць рух пратэсту супроць кары Сако і Ванцэці. Капіталісты разумеюць, што забойства Сако і Ванцэці выкліча вялізарны рэвалюцыйны рух нават у самых адсталых колах амэрыканскага пралетарыяту. І сапраўды Амэрыка з яе рэакцыйнымі і бюракратычнымі лідэрамі прафсаюзнага руху ніколі ня бачыла гэткіх вялікіх дэманстрацый рабочай клясы. Жах ахопліваў небасскробы перад дэманструючым пралетарыятам.

Барацьба за жыцьцё Сако і Ванцэці набывала разьмеры сапраўды вялізарны і трагічны характар. Пануючая кляса Злучаных штатаў мела супроць сябе пралетарыят і прагрэсыўную грамадзкую думку ўсяго сьвету. Пралетарыят нічога не шкадаваў, каб выратаваць Сако і Ванцэці. Міжнародны камітэт па выратаваньню Сако і Ванцэці зрабіў усё магчымае для таго, каб дамагчыся іх вызваленьня.

І зараз, як і заўсёды, прадажніцкія лідэры Амстэрдамскіх прафсаюзаў аказаліся ў адным лягеры з буржуазеяй. Амстэрдамскі Інтэрнацыянал адмовіўся заклікаць рабочую клясу да ўсеагульнай забастоўкі пратэсту. Кангрэс капэрацыйнага Інтэрнацыяналу, які гэтымі днямі засядаў, таксама адмовіўся ўхваліць рэзалюцыю пратэсту супроць кары сьмерцю Сако і Ванцэці. За Сако і Ванцэці змагаўся пралетарыят пад кіраўніцтвам свайго авангарду камуністычнай партыі. Гэта яшчэ больш надавала іх кары характар клясавай барацьбы пралетарыяту. Буржуазны пацыфізм прымушан быў адступіць перад магутным клясавым характарам разгарнуўшагася ў сусьветным маштабе выступленьня пралетарыяту.

Але занадта далёка зайшла зарваўшаяся амэрыканская буржуазея, каб адступіць у карысьць Сако і Ванцэці. Буржуазны закон і гонар губарнатара Фулера для амэрыканскага капіталу важней, чымся голас мільёнаў пралетарыяў. Да самай апошняй хвіліны пралетарыят змагаўся за іх жыцьцё. Але нічога не магло стрымаць руку ката, і Сако і Ванцэці пасаджаныя на электрычнае крэсла, былі зажараны.

Рабочая кляса ўсяго сьвету вечна будзе памятаць загінуўшых таварышоў.

За іх справу будуць змагацца мільёны пралетарыяў, бо іх асноўным ідэалам, ня гледзячы на тое, што яны былі анархістамі, было выратаваньне чалавецтва ад драпежніцкага ўціску капіталу.

Сако і Ванцэці закатаваны.

Пралетарская думка ўсяго сьвету ганьбіць гэтае агіднае злачынства амэрыканскае буржуазеі.

АПОШНІЯ ХВІЛІНЫ МУЧАНІКАЎ БУРЖУАЗЕІ.

НЬЮ-ЁРК, 22-VIII. Ідзе падрыхтоўка. Кат напагатове. Жонка Сако і сястра Ванцэці наведалі асуджаных 22 увечары і разьвіталіся. Астрог абкружаны ўзмоцненымі атрадамі паліцыі, рух у раёне астрогу спынен.

За тры гадзіны да пакараньня сьмерцю адміністрацыя астрогу паведаміла Сако і Ванцэці, што ноччу іх пакараюць сьмерцю. Абодвы спаткалі паведамленьне спакойна. Сако хацеў пісаць ліст да свайго бацькі ў Італію.

Жонка Сако і сястра Ванцэці разам з членамі камітэту абароны Сако і Ванцэці зьвярнуліся да губарнатара Фулера з просьбаю адкласьці пакараньне сьмерцю. Старшыня амэрыканскае фэдэрацыі працы Грын зьвярнуўся да губарнатара Фулера з просьбаю адкласьці выкананьне прысуду.

На электрычным крэсьле.

У поўнач Сако і Ванцэці прывялі ў камеру з электрычным крэслам. Абодвы падышлі да крэсла без старонняе дапамогі. Першым у камеру ўвайшоў і сеў на крэсла Сако. На крэсьле Сако сказаў: «няхай жыве анархія, і бывайце здаровы жонка, дзеці і ўсе мае прыяцелі».

Калі цэла Сако было вынесена, у камеру ўвайшоў Ванцэці, прывітаўся з вартаю. Пакуль варта зацягвала яму рамяні на галаве і на нагах, Ванцэці сказаў: „я нявінаваты, ніколі не рабіў ніякага злачынства. Дзякую за ўсё, што вы зрабілі для мяне. Дарую гэтым людзям за тое, што яны зараз робяць". Словы Ванцэці былі перарваны электрычным токам.

Сако быў пакараны сьмерцю а 12 гадз. 19 хв. а поўначы, Ванцэці пакараны а 12 гадз. 26 хв. а поўначы.

Мадэйрос (партугалец, які сазнаўся ва ўдзеле ў забойстве, прыпісваемым Сако і Ванцэці, але прысуджаны да пакараньня сьмерцю па іншай справе) пакараны сьмерцю на некалькі хвілін раней чымся Сако.

У АПОШНІ ДЗЕНЬ ПЕРАД СЬМЕРЦЮ.

ГУБАРНАТАР ФУЛЕР—ГАЛОЎНЫ КАТ.

НЬЮ-ЁРК, 22-VIII. Да 1 гадз. дню 22-га жніўня Фулер яшчэ ня склікаў пасяджэньня сваёй рады, згода якой неабходна для пастановы аб адкладзе прысуду над Сако і Ванцэці. Гэтыя абставіны сьведчаць, што Фулер ня мае намеру адкласьці прысуд над Сако і Ванцэці.

НЬЮ-ЁРК, 22-VIII. У 4 гадзіны дню 22-га жніўня Фулер захоўвае маўклівасьць і ня ўжывае ніякіх мер для адцягненьня кары сьмерцю Сако і Ванцэці; як відаць, кара сьмерцю няўхільна.

Кара сьмерцю Майдэроса (партугальца, які сазнаўся ва ўдзеле ў забойстве, прыпісваемым Сако і Ванцэці, і прысуджан да пакараньня сьмерцю па іншай крымінальнай справе), назначана на 12 гадзін 3 хв. 22-га жніўня. Пакараньне сьмерцю Сако і Ванцэці назначана неадкладна зараз-жа пасьля кары сьмерцю Мадэйроса.

ЗАСУДЖАНЫЯ ПРАГНАЛІ ПАПА.

НЬЮ-ЁРК, 22-VIII. Астрожны духоўнік, які сёньня раніцою наведаў Сако і Ванцэці, заявіў, што абодвы „ўпарта застаюцца бязбожнікамі».

ЗАХАДЫ АБАРОНЫ БЯЗ ВЫНІКАЎ.—ПАЛІЦЫЯ РАЗГАНЯЕ ЎСЯКІЯ ДЭМАНСТРАЦЫІ.—НІКЧЭМНЫ ГЭСТ СЭНАТАРА БОРА.

НЬЮ-ЁРК, 22-VIII. 22-га жніўня ў апошні дзень перад пакараньнем сьмерцю Сако і Ванцэці абарона робіць апошнія спробы прыпыніць прысуд.

Ранейшы прэзыдэнт Злучаных Штатаў Тафт, які зараз стаіць на чале фэдэральнага вярхоўнага суду Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў, сёньня адмовіўся ўмяшацца ў справу Сако і Ванцэці.

Губарнатар Фулер захоўвае маўклівасьць і зусім ігнаруе бязупынна падаваемыя яму хадайніцтвы і пратэсты.

Паліцыя ў Бастоне бязьлітасна разганяе ўсе дэманстрацыі. Учора паліцыя забараніла гаварыць прамовы на пляцы «Бостон Комон», які зьяўляецца традыцыйным месцам публічных прамоў.

Сэнатар Бора падаў запозьненую прапанову ўзяць удзел у абароне Сако і Ванцэці. Бора знаходзіцца ў сучасны момант на ціха-акіянскім узьбярэжжы Злучаных Штатаў, за 4800 кілёмэтраў ад Бастону. З прычыны гэтага, прапанова Бора зьяўляецца нічога нявартым гэстам, калі толькі Фулер не адкладзе пакараньня сьмерцю.

Прысуд Сако і Ванцэці ўхваляўся ў згодзе з Вашынгтонам.

Завярэньні абаронцаў.

НЬЮ-ЁРК, 22-8. Міністэрства юстыцыі Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў заяўляе, што дазволіць уладзе штату Масачузэтс азнаёміцца з сакрэтным архівам па справе Сако і Ванцэці, калі толькі ўлада гэтага пажадае. Міністэрства заяўляе, аднак, што абароне гэтага дазволу яна ня дасьць.

Абарона завярае, што ў сакрэтным архіве павінны знаходзіцца доказы спрыяньня лібэральных судовых улад Злучаных Штатаў прысуду да сьмерці Сако і Ванцэці, калі гэтыя доказы ня былі выняты з архіву за час, які прайшоў пасьля ўхвалы прысуду Сако і Ванцэці.

Яшчэ доказ нявінаватасьці Сако і Ванцэці.

БЭРЛІН, 22-VIII. Адзін пражываючы ў Бэрліне архітэктар у часе падарожжа ў Рым меў магчымасьць гутарыць з чалавекам, сапраўды вінаватым у тым забойстве, якое прыпісваецца Сако і Ванцэці. Пасьля звароту ў Бэрлін архітэктар перадаў падрабязна сваю гутарку з забойцаю рэдакцыі газэты «Фосішэ Цэйтунг» і нямецкай сэкцыі МОПР'у.

Нямецкая сэкцыя МОПР'у пераканана ў праўдзівасьці пададзеных доказаў архітэктара. Сьведкі, якія пацьвярджаюць заяву архытэктара, гатовы даць паказаньні амэрыканскаму пасольству ў Бэрліне, але амэрыканскі пасол адмовіўся прыняць сьведак, спасылаючыся на тое, што «вельмі заняты справамі».

Нямецкая сэкцыя МОПР'у тэлеграфна паведаміла зьмест заявы архітэктараў камітэт абароны Сако і Ванцэці ў Бастоне.

Сьмерць на электрычным крэсьле—жудасная сьмерць.

Уражаньні прысутнага пры пакараньнях.

НЬЮ-ЁРК. На падставе закону штату Масачузэтс пры пакараньні павінны прысутнічаць адзін з прадстаўнікоў друку і некалькі афіцыйных сьведак. Пры пакараньні сьмерцю Сако і Ванцэці ад друку будзе прысутнічаць карэспандэнт «Асошыэйтэд Прэс».

Адзін з журналістаў, які некалькі разоў прысутнічаў пры пакараньні сьмерцю на электрычным крэсьле, наступным чынам апісвае пакараньне: «пасьля ўключэньня электрычнага току цела робіцца мёртвым. Грудзі моцна ўздымаюцца, усё цела падаецца наперад. Мускулы ўздуваюцца, імкнучыся разарваць тыя рамяні, якімі цела прывязана да крэсла; потым цела робіцца халодным. Звычайна для праверкі ток уключаецца яшчэ раз. Пры другім уключэньні электрычнага току рэакцыя бывае менш моцнай. Пакараньне сьмерцю на электрычным крэсьле пакідае страшэннае, незабываемае ўражаньне».

ПРАЛЕТАРЫЯТ УСЯГО СЬВЕТУ ГАНЬБІЦЬ БУРЖУАЗНЫХ КАТАЎ.

Вялічэзны мітынг пратэсту ў Нью-Ёрку.

НЬЮ-ЁРК, 22-VIII. У 5 гадз. дню ў Нью-Ёрку адбыўся вялічэзны мітынг пратэсту проці пакараньня сьмерцю Сако і Ванцэці, арганізаваны левым крылом рабочага руху, не зважаючы на перашкоду з боку амэрыканскае фэдэрацыі працы і сацыялістаў.

Вялікія нарады паліцыі вартуюць па вуліцах. Апрача таго, паліцэйскія варты разьмеркаваны на стрэхах дамоў.

Дэманстрацыя пэнсільванскіх гарнякоў.

НЬЮ-ЁРК. Недалёка Пітсбургу (Штат Пэнсільванія) адбыўся мітынг пратэсту горнарабочых проці пакараньня сьмерцю Сако і Ванцэці; у мітынзе брала ўдзел 2 тысячы гарнякоў.

Паліцыя з дапамогаю кіёў і бомб, начыненых сьлёзатачывым газам, разагнала ўдзельнікаў мітынгу. У часе стычкі паліцыі з рабочымі адзін паліцэйскі забіты.

Пратэст мэксіканскіх прафсаюзаў.

МЭКСЫКА, 22-VIII. Канфэрэнцыя рэфармісцкае мэксіканскае фэдэрацыі працы ўхваліла вострую рэзалюцыю пратэсту проці пакараньня сьмерцю Сако і Ванцэці.

Выбух бомбы на заводзе Форда.

НЬЮ-ЁРК. У Кардобе (Аргентына) бомбаю зруйнаваны завод Форда. Паліцыя завярае, нібы выбух зьяўляецца актам пратэсту проці пакараньня сьмерцю Сако і Ванцэці.

Стачка пратэсту ў Аргентыне.

БУЭНОС-АЙРЭС, 22-VIII. У Аргентыне 22-га жніўня распачалася забастоўка пратэсту проці кары сьмерцю Сако і Ванцэці. У Буэнос-Айрэсе прыпынілася праца амаль на ўсіх прадпрыёмствах. У шмат якіх гарадох Аргентыны з-за забастоўкі ня вышлі газэты.

Голас пралетарыяту Францыі.

Шматтысячныя мітынгі ва ўсіх гарадох.—Стычкі з паліцыяй.—Ёсьць параненыя.

ПАРЫЖ, 22-8. Не зважаючы на вялікі дождж, некалькі тысяч чалавек дэманстравалі 22-га жніўня ў абарону Сако і Ванцэці ў Сэн-Жэрве (недалёка Парыжу). Буйны нарад паліцыі ахоўваў будынак пасольства Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў у Парыжы.

Унітарная канфэдэрацыя працы, зьвярнулася да рэфармісцкае, канфэдэрацыі працы, сацыялістычнае партыі, камуністычнае партыі і рэвалюцыйнае асацыяцыі ранейшых удзельнікаў вайны з прапановаю паладзіць супольную нараду для выпрацоўкі агульнага парадку выступленьня пратэсту ў выпадку пакараньня сьмерцю Сако і Ванцэці.

У Гаўры, не зважаючы на абарону паліцыі, адбыўся на галоўным пляцы мітынг пратэсту проці пакараньня сьмерцю Сако і Ванцэці. У выніку стычкі дэманстрантаў з паліцыяй паранена каля 20-ці ўдзельнікаў дэманстрацыі і 5 паліцэйскіх.

У Шэрбурзе адбыўся шматлікі мітынг пратэсту проці кары сьмерцю. У ліку іншых прамоўцаў на мітынзе выступаў дэпутат нямецкага рэйхстагу Зэндэр.

У Ліможы на мітынзе ўхвалена пастанова аб абвяшчэньні 22-га жніўня пасьля поўдня забастоўкі пратэсту проці кары сьмерцю.

Маніфэстацыі пратэсту проці пакараньня сьмерцю Сако і Ванцэці адбыліся таксама ў Німе, Марсэлі, Ніцы і інш. гарадох Францыі.

Дэлегацыя парыскіх рабочых у амэрыканскім пасольстве.—Рабочыя пагражаюць рэпрэсіямі амэрыканскай фашысцкай дэлегацыі.

ПАРЫЖ, 22-8. Дэлегацыя ў складзе 70 чалавек, выбраных 20-га жніўня на 20-ці мітынгах пратэсту проці пакараньня сьмерцю Сако і Ванцэці, зьявілася 22-га жніўня ў пасольства Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў у Парыжы. Выконваючы абавязкі пасла, паверны ў справах заявіў дэлегацыі, што, па яго думцы, ніякая апэляцыя ўжо немагчыма.

Дэлегацыя прасіла паверанага ў справах перадаць у Вашынгтон пратэст і абурэньне парыскага жыхарства, а таксама папярэдзіць аб тым, што ў адносінах да членаў амэрыканскага легіёну (рэакцыйная шавіністычная арганізацыя ранейшых франтавікоў, створаная ў Злучаных Штатах пасьля імпэрыялістычнае вайны), якія зьбіраюцца наведаць Парыж у верасьні месяцы, будуць ужыты рэпрэсіі.

ПАРЫЖ, 22-8. Камітэт дапамогі Сако і Ванцэці ў Францыі зьвярнуўся з апошнім заклікам «да ўсіх, хто ў моц свайго імя ці становішча мае магчымасьць афіцыйна выступаць у абарону засуджаных».

Камітэт папраджае, што, у выпадку пакараньня сьмерцю Сако і Ванцэці, ніхто ня здолее перашкодзіць варожай дэманстрацыі проці прыбыўшых у Парыж членаў амэрык. легіёну.

(Працяг глядзі на 2-ой стар.).

УХАНСКІ ЎРАД ПЕРАЯЖДЖАЕ Ў НАНКІН.

Дэклярацыя ЦК ўханскага Гаміндану.

ШАНХАЙ, 22-8. Японскае агенцтва Тохо перадае зьмест дэклярацыі палітбюро Ўханскага ЦК Гаміндану:

«З прычыны таго, што вайсковыя лідэры нанкінскае групы пасьля адстаўкі Чан-Кай-Шы зьвярнуліся з просьбаю перавесьці нацыянальны ўрад у Нанкін—гаворыцца ў дэклярацыі—уханскі ўрад пастанавіў зьмяніць рэзыдэнцыю цэнтральнага камітэту Гаміндану і ўраду.

У зьвязку з гэтым мы лічым патрэбным адзначыць шмат важных меркаваньняў, аб якіх павінны памятаць усе члены Гаміндану: аб расколе ў Гаміндане можна выказаць толькі жаль; усе згодныя з гэтым пунктам гледжаньня павінны будуць у будучыне захоўваць правілы, устанаўляемыя партыяй і не паўтараць аналёгічных памылак. Імпэрыялісты, выкарыстаўшы раскол Гаміндану, паслалі войска ў Шандунь і інш. пункты паўночнага Кітаю, у выніку чаго патухшая зорка Чжан-Цзоліна, Сун-Чуан-Фана і Чжан-Цзун-Чана ізноў узыходзіць. Гэта—вялічэзная перашкода для рэвалюцыйнага руху. З гэтае прычыны нашым першым абавязкам пасьля аб'яднаньня партыі будзе адпор нажыму імпэрыялістаў і ачышчэньне Кітаю ад мілітарыстаў. Паколькі камуністы чакаюць зручнага часу для выступленьня, неабходна ўжыць проці іх суровыя меры.

Нябожчык Сун-Ят-Сэн выказаў жаданьне, каб мы кіравалі краем. Для ажыцьцяўленьня гэтага жаданьня мы ў першую чаргу павінны кіраваць арміямі. Вайсковая сіла павінна ўжывацца толькі для дасягненьня мэты партыі. Арміі павінны падпарадкавацца загадам партыі. Паколькі з другога боку, падпарадкаваньне партыі вайсковым лідэрам прыводзіць фактычна да аднаўленьня новых мілітарыстаў, дык ад такога парадку трэба ў далейшым рашуча ўхіляцца».

Аднаўленьне наступу паўднёўцаў.

ШАНХАЙ, 22. Водлуг паведамленьня з нанкінскіх крыніц, армія Фынь-Юй-Сяна 15-га жніўня заняла Сучжоу-фу (у паўночна-заходнім кутку правінцыі Цьзянсу). У той самы дзень 7-я нанкінская армія заняла станцыю Жучжоў на лініі Цянь-Цьзінь-Пукоускае чыгункі.

Палёты ангельскіх самалётаў спыніліся.

ШАНХАЙ, 22. Ангельскі орган у Шанхаі «Норц Чайна Дэйлі Ньюс» адзначае, што за апошнія дні ангельскія вайсковыя самалёты не рабілі разьведачных палётаў над кітайскай тэрыторыяй, не зважаючы на каштоўнасьць гэтых палётаў для інфармацыі ангельскага ваеннага камандаваньня ў Шанхаі. Газэта тлумачыць спыненьне палётаў тым, што эскадрыльля самалётаў, якая знаходзіцца ў сучасны момант у Шанхаі, хутка будзе вывезена адтуль. Газэта заяўляе, аднак, што ў бліжэйшы час чакаюць дастаўкі ў Шанхай новае эскадрыльлі ангельскіх самалётаў.

МАРШАЛ ФОШ У ПАХОД САБРАУСЯ.

Заклік Фоша да адзінага фронту проці Саветаў.

НЬЮ-ЁРК, 22-8. У Нью-ёрскай газэце «Уорлд» надрукаваны артыкул маршала Фоша, які заклікае Францыю і Англію аб'яднацца для супольнага выступленьня проці Савецкага Саюзу. Фош апавядае, што ён у свой час дамагаўся распачаць новы ваенны наступ на Савецкую Расею, але канфэрэнцыя паслоў у лютым 1919 году яго плян, аднак, адхіліла з прычыны «ваеннае зморанасьці».

У тым-жа артыкуле Фош заклікае Францыю і Англію зрабіць супольны нажым на Нямеччыну, каб «прымусіць яе да выкананьня ўгавору». «Нямеччына заяўляе Фош—была дапушчана ў Лігу Нацый для таго, каб яна далучылася да агульнага фронту проці саветаў. Але яна ўсё адцягвае ажыцьцяўленьне гэтага».

У канцы Фош выказвае надзею, што Англія здолее прымусіць Нямеччыну далучыцца да новага фронту заходніх дзяржаў проці СССР.

Правакацыйная выдумка парыскае газэты проці СССР.

ПАРЫЖ, 20-8. У газэце «Энтрансіжан» 19-га жніўня была надрукавана выдуманая гутарка з Асолянам, які падарожнічаў разам з лётнікам Вэйсам па СССР. У «гутарцы» Асоляну прыпісвалі завярэньні, якія ганьбілі СССР.

Асолян агаласіў пратэст проці гэтае выдумкі і заяўляе, што ў яго засталіся самыя лепшыя ўспаміны аб СССР і аказаным яму там спатканьні.

СТАЧКА БУДАПЭШЦКІХ МЭТАЛЁЎЦАЎ ПАШЫРАЕЦЦА

Ужо бастуе 60.000 чалавек.—Пагроза гвалтоўнага прыдушэньня стачкі.

ВЕНА, 22-8. Лік бастуючых мэталістаў у Будапэшце значна ўзрос. Да забастоўкі далучылася шмат новых прадпрыемстваў. Усяго бастуючых у сучасны момант налічваецца ўжо 60 тысяч чалавек.

Начальнік паліцыі Андрэйка прапануе прадпрыемцам пайсьці на кампраміс з рабочымі і згадзіцца на павялічэньне заработку на 5 проц., замест 3 пр., на якія яны згаджаюцца. Рабочыя, з свайго боку, павінны па думцы Андрэйкі адпаведна зьменшыць свае патрабаваньні ў мэтах кампрамісу. Паколькі, аднак, рабочыя патрабуюць павялічэньня заработку на 10-20 процантаў, дык прапанова Андрэйкі ацэньваецца бастуючымі, як падрыхтоўка да спробы гвалтам прыдушыць забастоўку.

Арышт дэпутата-камуніста Кольвіца.

БЭРЛІН, 19-7. 18 жніўня паліцыя арыштавала камуністычнага дэпутата прускага ляндтагу Кольвіца—рэдактара камуністычнага органу ў Кенігсбэргэ. Арышт зроблен з парушэньнем дэпутацкае недатычнасьці Кольвіца.

За дзень.

Дэклярацыя банкрутаў.

Здавалася, што адстаўка Чан-Кай-Шы і злучэньне Ухану з Нанкінам павінна было-б узмацніць сілы гэтага аб'яднанага лягеру, каб з большым посьпехам весьці барацьбу супроць паўночцаў.

Здарылася зусім іншае: нанкінская армія ўсё больш коціцца назад, перажывае вялізарны развал, панічна адступае перад пераможным наступам мукдэнскіх генэралаў. Паўночны паход ня толькі сарваны, але непераможная раней армія паўднёўцаў церпіць буйныя паражэньні.

Зразумела, што паўстаньне Чан-Кай-Шы сёлета ў красавіку адыграла значную ролю ў сэнсе паслабленьня сіл рэвалюцыі, якія канчаткова амаль зьнішчаны з пераходам Ухану на бок рэакцыйнага Нанкіну, масавымі пакараньнямі сьмерцю камуністаў на тэрыторыі Ухану, разгромам рабочага руху і поўнага адрыву ад шырокіх працоўных мас. У гэтым сэнсе вельмі цікавай зьяўляецца дэклярацыя уханскага ЦК Гаміндану, у якой ён зазначае, што зараз уся ўвага павінна быць зьвернута на прыдушэньне камуністычнага руху. «Сун-Ян-Сэн нам даручыў кіраваць дзяржаваю», а таму вы павінны слухацца нашых загадаў і нашага кіраўніцтва.

Уханскія лідэры, якія ў сваёй барацьбе супроць Нанкіну, галоўным чынам, карысталіся заветам Сун-Ян-Сэна «змагацца супроць рэакцыянэраў і будаваць рэвалюцыю разам з камуністамі», зараз з пераходам у бок рэакцыі прымушаны таксама адмовіцца ад гэтага асноўнага завету Сун-Ян-Сэна. Зусім ясна, што сучасныя лідэры і уханскага і нанкінскага ЦК Гаміндану ня здолеюць весьці пераможную барацьбу з мілітарыстамі. Больш таго, у выпадку перамогі новай рэвалюцыйнай арміі, яны таксама могуць апынуцца ў лягеры паўночных генэралаў.

Палітыка фальшывак.

Ангельская палітыка на разрыў з СССР з самага пачатку трымала курс на актыўную дзейнасьць супроць нас. Англія разьлічвала на дапамогу іншых буржуазных дзяржаў і галоўным чынам пункту 16 Статуту Лігі Нацый, каб арганізаваць узброенае выступленьне супроць СССР.

Гэтая палітыка сарвалася, бо ніводная дзяржава не згадзілася зброяю падтрымаць Англію. Пачынаецца новы пэрыяд ангельскай палітыкі—правакацыі, напады, узрывы і фальшыўкі.

Фальшыўкі старадаўняя традыцыя ангельскай дыплёматыі. Фальшыўкамі Англія карысталася заўжды, калі ў яе ня было магчымасьці простымі мэтадамі дасягнуць патрэбных вынікаў. Зараз ужо кожнаму вядома, што сучасны ангельскі ўрад Бальдвіна прышоў да ўлады склаўшы і выкарыстаўшы фальшывы так званы „ліст тав. Зіноўева».

Характэрна тое, што амаль усе злоўленыя аматары фальшывак прымушаны сазнацца, што галоўным пакупніком іх тавару зьяўляецца Англія. Ды ня толькі пакупніком, а ўласьнікам гэтых «фабрык», звычайна, таксама зьяўляецца Англія. Вось таму мы з поўнаю ўпэўненасьцю, як толькі ў якой-небудзь замежнай газэце зьяўляецца новая фальшыўка, кажам, што гэта справа рук Англіі.

Асабліва шмат фальшывак зьявілася пасьля Венскага паўстаньня. Ангельскай контр-разьведцы абавязкова трэба даказаць, што савецкі ўрад і яго замежныя прадстаўнікі займаюцца арганізацыяй паўстаньняў у буржуазных краінах. Зараз зноў заграніцаю надрукован «дакумэнт», які павінен нібы давесьці, што савецкі ўрад пасылаў аўстрыйскай камуністычнай партыі грошы на арганізацыю паўстаньня, а таксама нібы быў пасланы самалёт, каб з Бэрліну прыехалі савецкія кіраўнікі паўстаньня.

Аўстрыйская паліцыя ўжо досыць сябе скампрамэтавала арыштам аўстрыйскага камуніста т. Фіяла, абвінавачваючы яго ў першым выстрале па адрасу паліцыі. Аўстрыйская пракуратура, паліцыя і сацыял-дэмакраты зараз самі падкрэсьліваюць стыхійны характар паўстаньня. Але трэцяй дзяржаве (Англіі) абавязкова трэба даказаць удзел савецкага ўраду ў паўстаньні, а таму фабрыкі фальшывак працуюць, друкуюцца «дакуманты»—СССР галоўны вінавайца паўстаньня.

Мала хто верыць гэткага роду заявам ангельскай дыплёматыі, а тым больш фальшывым дакумантам, у сапраўдным характары якіх грамадзкая думка ўсяго сьвету ўжо мела магчымасьць пераканацца.

Стары людаед.

Маршал Фош—зноў на сцэну.

Зараз ён заклікае да барацьбы з СССР. Маршал Фош зайздросьціць ангельскаму генэралу Фрэнчу. Фрэнч за актыўнай працай, складае пляны, арганізоўвае войска ў Індыі да будучай вайны з СССР. Фошу няма чаго рабіць, мусіць пасьля вайны ўжо досыць адпачыў, а таму давай зноў ваяваць.

Фош знаходзіць, што Англія і Францыя занадта цэрамоняцца з Нямеччынай. Нямеччына павінна ўдзель, нічаць у выступленьні супроць СССР.

Фош лічыць, што Нямеччына для таго дапушчана была ў Лігу Нацый, каб далучыцца да агульнага супроцьсавецкага фронту. З гэтай думкай мы зразумела, згодны, мы аб гэтым гаварылі і ўказвалі Нямеччыне задоўга да яе ўваходу ў Лігу Нацый, але маршалу Фошу трэба больш.

Нямецкія ваенныя сілы знаходзяцца пад кантролем Антанты, а таму яна павінна мець магчымасьць загадаць гэтаму войску ісьці туды, куды гэта Антанце будзе патрэбна. Фош—генэрал, у глыбокую палітыку ён унікаць ня будзе. Англа-француская супярэчнасьці, якія фактычна развалілі Антанту, не па яго розуму. Яму патрэбна вайна, у якой павінны ўдзельнічаць ня толькі Англія і Францыя, але таксама і Нямеччына, якая занадта ў апошнія часы пачала хаўрусьнічаць з СССР.

Мы ня ведаем, ці адбівае маршал Фош думкі францускага ўраду. Падпісаўшы гандлёвы дагавор з Нямеччынай, Францыя гэткім чынам значна адыходзіць ад супроцьсавецкага фронту і галоўным чынам ад ангельскай палітыкі і больш скіроўваецца ў бок наладжаньня мірных узаемаадносін з намі. Гэткі тон Фоша пасьля ўтварэньня гандлёвага дагавору зьяўляецца ня толькі некарэктным, але і ганебным па адрасу Нямеччыны.

Пуанкарэ - вайна і яго правая рука маршал Фош зноў пачынаюць дзьвякаць зброяю.

Вільня.

Хто ня ведае, што Вільня, былая сталіца «Вялікага княства Літоўска-Беларускага», зьяўляецца цяпер яблыкам «раздора» паміж сучаснымі дзяржавамі: Літвою і Польшчай.

Літва лічыць Вільню сваёю старою сталіцаю, якая захоплена цяпер палякамі пры помачы аружнай сілы і ў дадатак пры помачы недатрыманьня палякамі ўмовы, зробленай у 1920 годзе ў Сувалках.

Сапраўды, быў такі страшэнна нягодны факт, калі палякі падпісалі з ліцьвінамі ўмову, што яны ня будуць занімаць тэрыторыяў на поўнач ад Сувалак—Ліды. Падпісалі і зараз-жа яе разарвалі.

Ген. Жэлігоўскі з благаслаўленства Пілсудзкага «падняў паўстаньне» проці сувальскай умовы і захапіў Віленшчыну. Ад таго часу Вільня і Віленшчына знаходзяцца ў польскіх руках.

Беларусы, якія ў пераважаючай большасьці засяляюць Віленшчыну, якія акольваюць Вільню амаль ня з усіх бакоў і ў самой Вільні становяць досыць значную хоць і не з'арганізаваную велічыню,—таксама лічаць Вільню сваім старым культурным цэнтрам.

Польшча лічыць цяпер Вільню «rdziennie polskim miastem» («истинно польским городом"), але...

Але, усё-ж чагосьці непакоіцца...

Амаль ні штодня то тая, то іншая польская газэта піша аб Вільні і Віленскім пытаньні, зачэпвае вудачку ў бок ліцьвінаў, хоча з імі аб чымсьці дагаварыцца, надсылае сваіх «прыхільнікаў» Літвы і г. д.

Чаму? А таму, што лічыць сваю пазіцыю ў Вільні ня вельмі моцнаю.

Мала, што эндэцкія газэты трубяць аб польскасьці Вільні. Яны добра ведаюць, што Вільня—гэта такі горад, які з аднолькавым посьпехам можа быць і „истинно-русским» горадам, і беларускім і літоўскім. Вядома-ж, што Мікалай II, прыехаўшы ў Вільню, сказаў: «я очень рад видеть, что Вильна действительно истинно-русский город». Войска, чыноўнікі, установы, вывескі, афіцыяльная мова могуць перарабіць Вільню на любы выгляд.

І вось Польшча перарабіла Вільню на польскі горад такім спосабам. І, падобна Мікалаю II, крычыць цяпер, што Вільня зусім польскі горад.

Так, панечкі!..

А дазвольце спытацца, чаго вы надрываецеся, каб камусьці «даказаць»?.. Чаго вы баіцёся малейшых праяваў няпольскасьці Вільні?

„Gazeta Warszawska"—храбры орган эндэкаў, занепакоена. Яна піша. «Цяпер ужо зьвяртаюць агульную ўвагу спробы аслабленьня польскай адпорнасьці, засмучэньня народнага сумленьня... Ухвала пры помачы сэнатараў і манархістаў Віленскай радай раўнапраўнасьці на яе пасяджэньнях усіх краёвых моваў зьяўляецца вельмі відавочнай праявай падкопваньня польскасьці Вільні польскімі рукамі»... «Ташчыць і ня пушчаць!»—вось дэвіз Gaz. Wars.».

А ў той самы час Віленскае «Slowo» друкуе і друкуе артыкулы «праф.» Гарбачэўскага, які прыехаў з Літвы, быццам «з даручэньня прэм. Вальдэмараса» «рабіць паразуменьне». П. Гэрбачэўскі сьпяваў зусім інакш, чым «G. W.», але і з яго салодкіх слоў было відна, што ён «баіцца» за Вільню, каб... яна ня стала літоўскай.

Адным словам, хто як, а па сутнасьці, Польшча занепакоена пытаньнем аб Вільні, аб яе старадаўным і сучасным характары сталіцы Беларуска-Літоўскага краю.

САКО і ВАНЦЭЦІ ЗАКАТАВАНЫ.

Адозва выканбюро Прафінтэрну.

МАСКВА, 23-VIII, Выканбюро Прафінтэрну зьвярнуўся да сусьветнага пралетарыяту з адозвай, у якой гаворыцца:

Ганебная расправа над Сако і Ванцэці адбылася. Новыя ахвяры прынесены на ахвярнік амэрыканскай буржуазеі. Амэрыканская юстыцыя кінула агідны выклік усяму працоўнаму сьвету, стаўшаму ў абарону рэвалюцыянэраў. Няхай гэта новая агіднасьць буржуазеі і будзе штурхачом да ўзмацненьня баявога руху рэвалюцыйных рабочых арганізацый.

Рабочыя і работніцы, зьбірайце свае сілы, утварайце баявыя арганізацыі, пратэстуйце супроць забойства Сако і Ванцэці, рыхтуйцеся да рашучае барацьбы з праклятым буржуазным ладам.

Далоў катаў рабочае клясы.

Далоў дыктатуру буржуазеі.

Няхай жыве перамога рабочае клясы ўва ўсім сьвеце.

30.000-я Мопраўская дэманстрацыя ў Лёндане.

ЛЁНДАН, 22-VIII. 21-га ноччу ў Гайдпарку адбылася скліканая ангельскай сэкцыяй МОПР'у 30 тысячная дэманстрацыя пратэсту проці пакараньня сьмерцю Сако і Ванцэці. У часе дэманстрацыі з прамовамі выступалі член ЦК ангельскае кампартыі Галахэр і члены генэральнае рады прафсаюзаў Бэн-Тэлет і Фіндлей.

Апрача дэманстрацыі пратэсту ў Гайдпарку ўчора ва ўсіх частках Лёндану адбыліся раённыя дэманстрацыі пратэсту, скліканыя ангельскай кампартыяй.

РАЗГОН ДЭМАНСТРАЦЫЙ ШВЭЙЦАРСКІХ РАБОЧЫХ.

БЭРЛІН, 23-VIII. Учора ў Жэневе адбылася шматлюдная дэманстрацыя пратэсту супроць пакараньня Сако і Ванцэці перад консульствам Злучаных Штатаў Амэрыкі. Ня гледзячы на тое, што паліцыя некалькі разоў разганяла дэманстрантаў, яны кожны раз зьбіраліся, пакуль супроць іх ня выступіла пажарная каманда, накіраваўшая ў дэманстрантаў руччы вады з вялікіх маторных насосаў. Дэманстранты кідалі ў паліцыю каменьнямі, гнілымі памідорамі, тухлымі яйкамі. Некалькі паліцэйскіх паранена. Паліцыя арыштавала каля 60 дэманстрантаў. Частка дэманстрантаў накіравалася да палацу Лігі Нацый, прычым кінутымі з шэрагаў дэманстрантаў каменьнямі разьбіты вагромныя люстраныя шклы залі пасяджэньняў рады Лігі.

У Цурыху таксама адбылася масавая дэманстрацыя пратэсту, якая была разагнана паліцыяй.

ВОДГУКІ Ў СССР НА СЬМЕРЦЬ САКО і ВАНЦЭЦІ.

Пралетарыят Масквы кліча да расправы з буржуазеяй.

МАСКВА, 23-VIII. У зьвязку з пакараньнем Сако і Ванцэці, амаль на ўсіх прадпрыемствах Масквы адбыліся мітынгі, наладжаныя Мопр'ам. Частка мітынгаў, адбылася ў абедзенны перапынак, частка пасьля сканчэньня працы.

Паведамленьне аб пакараньні сьмерцю выклікала шмат дзе сьлёзы. На некаторых мітынгах вестка аб пакараньні сьмерцю была спаткана сьпевам жалобнага маршу.

Рабочыя Масквы ў рэзалюцыях ганьбяць крывавую справу амэрыканскае буржуазеі і заклікаюць рабочых усяго сьвету расправіцца па нашым прыкладзе з буржуазеяй.

На Ўкраіне.

ХАРКАЎ, 23-VIII. Весткі аб пакараньні Сако і Ванцэці выклікалі нездаваленьне сярод рабочых і служачых. На прадпрыёмствах аб'яднаныя сходы рабочых выносілі рэзалюцыі з ганьбай «цывілізаваным» катам.

Малы прэзыдыум Усеукраінскага ЦВК, атрымаўшы паведамленьне аб пакараньні Сако і Ванцэці, ушанаваў іх памяць уставаньнем.

КІЕЎ, 23-VIII. З абурэньнем спаткаў пралетарыят Кіева весткі аб пакараньні Сако і Ванцэці. Каля вітрыны Ратау, дзе была абвестка аб пакараньні—вялікі натоўп. Шмат на якіх прадпрыёмствах у час перапынку на полудзень—былі лятучыя мітынгі.

Працоўныя БССР абураны ганебнай расправай над рэвалюцыянэрамі.

Прэч буржуазны тэрор!

Шэраг катаўскіх актаў расправы міжнароднае буржуазеі з сваімі клясавымі ворагамі толькі што папоўніўся яшчэ адной нячуванай ганебнасьці справай—рук не радавога яе атраду буржуазеі Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў. Электрычнае крэсла на векі спыніла біцьцё двух сэрцаў, адданых рабочай клясе і яе ідэалам, нявінна засуджаных т. т. Сако і Ванцэці. Наперакор пратэсту шматміліённага сусьветнага пралетарыяту і сумленнай інтэлігэнцыі, наперакор нават буржуазным законам, не дазваляючым пакараньня без даказанай віны, урад амэрыканскай дэмакратыі, прамуштраваўшы свае ахвяры сем гадоў страшэннай пыткай—у турме, закончыла сваю жорсткую расправу над рэвалюцыянэрамі Сако і Ванцэці. Для буржуазеі абвінавачаньнем Сако і Ванцэці было тое, што сем гадоў пад бязупыннай пагрозай сьмерці—ня зьменшылася іх адданасьць рабочай кляса, тэй самай клясе, якая не сягоньня, заўтра стане яе ўласным далакопам. Але дарэмна.

Ніякі буржуазны тэрор ня спыніць усё шпарчэй надыходзячай пралетарскай рэвалюцыі. Загінулі Сако і Ванцэці, але цені іх стануць сьцягам для міліёнаў пралетарыяту ўсіх краін, якія пранясуць яго праз трупы сваёй буржуазеі да сусьветнага Кастрычніка.

Мы, супрацоўнікі ЦВК і СНК БССР, Дзяржплану і Экасо, заслухаўшы паведамленьне аб сьмерці т. т. Сако і Ванцэці, выказваем свой негадуючы пратэст супроць учыненага амэрыканскай буржуазеяй агіднага акту клясавай помсты. Мы заклікаем усіх працоўных БССР яшчэ шчыльней згуртавацца вакол савецкай улады і камуністычнай партыі, добра ўяўляючы сабе, што паход міжнароднай буржуазеі супроць чырвоных у сваіх уласных краінах зьяўляецца пачаткам паходу супроць СССР.

Вечная памяць склаўшым галовы за справу рабочае клясы Сако і Ванцэці.

Ганьба агідным забойцам пралетарскіх рэвалюцыянэраў—паслугачом амэрыканскай буржуазеі, кіраўнікам дэмакратычнай Амэрыкі.

Прэч белы буржуазны тэрор!

Няхай жыве сусьветная рабочая кляса!

Няхай жыве сусьветная рэвалюцыя.

Няхай жыве яе баявы штаб—Камуністычны Інтэрнацыянал.

Мы не даруем.

Рабочыя заводу дрэваапрацовачнікаў, даведаўшыся аб забойстве Сако і Ванцэці, выказваюць глыбокі братэрскі жаль з прычыны сьмерці лепшых рэвалюцыянэраў амэрыканскай рабочай клясы.

У адказ на зьверства буржуазеі рабочая кляса ня будзе ліць сьлёз, яшчэ шчыльней, яшчэ мацней яна згуртуе свае сілы, каб у кожны момант даць адпор капіталістам усяго сьвету.

Рабочая кляса яшчэ мацней згуртуецца вакол Камінтэрну, гэтага адзінага рэвалюцыйнага цэнтру, які прыняў усе захады да абароны жыцьця лепшых барацьбітоў за справу рабочае клясы Сако і Ванцэці.

Агульны сход кляйміць ганебную чыннасьць правадыроў 2-га Інтэрнацыяналу, якія нават не варухнулі пальцам, каб адратаваць жыцьцё т. т. Сако і Ванцэці.

Няхай памятае ўсясьветная буржуазея, што недалёк час, калі ўсе «крэслы» будуць паламаны аб іх галовы.

Яшчэ шчыльней шэрагі пад кіраўніцтвам Камінтэрну для аканчальнай перамогі над усясьветнай буржуазеяй

Памяць аб Сако і Ванцэці будзе вечна жыць.

Агульны сход рабочых і служачых абойнай фабрыкі імя Вароўскага ганьбіць агідных катаў, якія пралілі нявінную кроў нашых таварышоў па клясе.

Забойства Сако і Ванцэці зьяўляецца нахрапным выклікам амэрыканскага капіталу рабочым усяго сьвету.

Асьмялеўшая буржуазея азьвярэла і прагне напіцца рабочай крыві.

Але надыходзіць час, калі яна зломіць свае зьвярыныя клыкі. Электрычнае крэсла не абароне іх ад справядлівай кары.

Мы ўшаноўваем памяць нашых таварышоў Сако і Ванцэці, якія загінулі за справу рабочых, і абяцаем адамсьціць за іх жыцьцё.

Прэч амэрыканскіх судзьдзяў і капіталістычных губарнатараў!

Няхай жыве і мацнее сусьветная пралетарская рэвалюцыя!

На крыві нявінных вырасьце магутнае дрэва салідарнасьці.

Заслухаўшы інфармацыю аб пакараньні сьмерцю амэрыканскіх перадавых рабочых Сако і Ванцэці, мы рабочыя і служачыя заводу «Мэтал» і сельска-гаспадарчых майстэрняў Наркамзему, у ліку 250 чалавек, выказваем сваё глыбокае абурэньне супроць гэтага зьверскага ўчынку амэрыканскай буржуазеі.

Няхай ведаюць амэрыканскія рабочыя, што надыйдзе час, калі мы супольна з імі адамсьцім за сьмерць Сако і Ванцэці.

Вечная памяць барацьбітом Сако і Ванцэці!

Ганьба катам рабочае клясы!

Няхай жыве адзіны фронт працоўных супроць сусьветнай буржуазеі!

Пракляцьце забойцам!

Мы, рабочыя заводу «Энэргія», даведаўшыся аб пакараньні сьмерцю т. т. Сако і Ванцэці, шлём свой праклён катам рабочае клясы.

Мы зьвяртаемся да працоўных усяго сьвету з заклікам цясьней згуртавацца вакол Камуністычнага Інтэрнацыяналу, шчыльней стуліць шэрагі для адпору наступаючаму капіталу супроць рабочае клясы.

Ганьба правадырам 2-га Інтэрнацыяналу, якія дапамагалі пакараньню сьмерцю таварышоў Сако і Ванцэці!

Мы спадзяёмся, што агідныя забойцы працоўных ня мінуюць кары ад рукі пралетарыяту!

Яшчэ два дзікія забойствы.

Мы, працаўнікі Белдзяржстраху, патрабуем ад буржуазеі ня міласьці, а справядлівасьці, але справядлівасьць пакарана на электрычным крэсьле ў Амэрыцы. Гэта трэба запомніць.

Сьветлая памяць аб гэраічна загінуўшых рэвалюцыянэрах Сако і Ванцэці будзе заўсёды гарэць у нашых сэрцах. У чорны сьпіс буржуазеі мы запісваем яшчэ два дзікія зладзействы, два забойствы, за якія будзе судзіць праступнікаў пралетарская рэвалюцыя.

Гальба сацыял-дэмакратыі, якая сваім маўчаньнем дапамагала забойству лепшых барацьбітоў за справу пралетарыяту.

ЯШЧЭ СЬМЯРОТНЫЯ ПРЫСУДЫ Ў ЛІТВЕ.

КОЎНЯ, 23-VIII. Вайскова-палявы суд 2-га пяхотнага палку закончыў разгляд справы Кэніга і Банайтыса, абвінавачваных у прыналежнасьці да кампартыі і распаўсюджваньні камуністычнае літаратуры. Банайтыс прысуджан да пакараньня сьмерцю, а Кэніг да пажыцьцёвае катаргі.

Банайтыс адмовіўся падаць прашэньне аб памілаваньні.

Перапрашэньне літоўскім урадам ураду СССР.

КОЎНЯ, 23-VIII. Літоўскі прэм'ер міністр замежных спраў Вальдэмарас уручыў савецкаму паўнамоцнаму прадстаўніку ў Коўні Аросеву ноту, у якой выказваецца жаль з прычыны інцыдэнту ў дзьвярох савецкага консульства ў Коўні. Вальдэмарас ізноў выказвае ўпэўненасьць, што злачынцы (сарваўшыя шыльды консульства на літоўскай мове і разьбіўшыя шыльду на расейскай мове) будуць выкрыты і атрымаюць належнае пакараньне.

Візыты вайсковых агентаў Антанты ў Коўню.

КОЎНЯ, 19-8. 18 жніўня, пасьля ад'езду з Коўні францускага вайсковага агента ў Прыбалтыцкіх краёх, у Коўню прыехаў ангельскі агент. У дзень прыезду ён наведаў літоўскага вайсковага міністра.

Думаюць, што прыезд вайсковых агентаў вялікіх дзяржаў знаходзіцца ў сувязі з нядаўным падарожжам Цэленса ў Коўню.

Напады ліцьвінаў на пляцоўкі польскай пагранічнай варты.

У розных мясцох літоўска-польскага пагранічча адбыліся 16 жніўня напады з літоўскага боку на пагранічныя польскія пляцоўкі. Так паведамляе «Віл. Кур'ер» (№ 188). Ці ня чароўная гэта толькі качка, каб апраўдаць палёты польскіх самалётаў над літоўскай тэрыторыяй?

„Праф.“ Гэрбачэўскі высланы з Літвы.

«Праф.» Гэрбачэўскі, які прыяжджаў з Літвы ў Польшчу з місіяй «зрабіць паразуменьне» паміж Літвою і Польшчаю і які сваімі артыкуламі ў польскіх газэтах нарабіў столькі бяссэнсоўнага галасу, урэшце выехаў у Літву. Газэты пішуць, што вярнуўшыся ў Літву, ён быццам зараз-жа быў высланы з краю, як наперад пагражалі літоўскія газэты.

Скарга Клайпэды ў Лігу Народаў.

У сэкратарыят Лігі Народаў паступіла скарга клайпэдзкага насяленьня проці літоўскага ўраду. Скарга падтрымліваецца нямецкім урадам.

Гандлёвы балянс Літвы.

Гандлёвы балянс за час ад студзеня да 1 ліпеня 1927 г. выносіць: вываз—129,8 млн. літаў, прывоз—120 млн. літаў; актыў выносіць 9,8 млн. літаў.

1.000.000 фунтаў стэрлінгаў пазыкі для Коўні.

Коўна атрымала з Лёндану прапазіцыю пазычкі 1 млн. ф. стэрлінгаў. Падрабязнасьці гэтай прапазіцыі трымаюцца ў таямніцы.

Падарожжа прэзыдэнта Літвы.

Прэзыдэнт Сьмятона распачаў, у таварыстве вярхоўнага правадыра літоўскіх войскаў ген. Жукаўскага і палк. Пеховіча, падарожжа ўздоўж польска-літоўскай граніцы і прыме ўдзел у адкрыцьці помніка забітым пад Шырвінтамі.

Новы аўстрыйскі „ліст Зіноўева“.

Нягодная спроба абвінаваціць пасольства СССР у падрыхтоўцы венскіх падзей.

ВЕНА, 22-8. Аўстрыйская газэта «Дэр Турм», вядомая сваімі сувязямі з паліцыяй і надрукаваўшая нядаўна фальшывы, нібы, савецкі дакумант, сёньня абвясьціла новую фальшыўку. Фальшыўка зьяўляецца «дакладам», які савецкае пасольства ў Аўстрыі нібы паслала ў НК замежных спраў у Маскву і ў якім гаворыцца аб руху рэвалюцыйных падзей у Вене ў сярэдзіне мінулага ліпеня.

«Даклад» сфабрыкаваны, як відаць, для таго, каб мець прычыну для абвінавачаньня савецкага пасольства ў тым, што яно актыўна ўдзельнічала ў падзеях. З гэтай мэтаю ў «дакладзе» прыведзена «размова, якая нібы была між прадстаўніком пасольства і аўстрыйскімі камуністамі, вымагаўшымі вопытных рэвалюцыянэраў і грошай». Ліпавы «даклад», зразумела, паведамляе, што грошы былі дадзены камуністам неадкладна. За вопытнымі рэвалюцыянэрамі нібы быў пасланы аэраплян у Бэрлін.

Пагроза лёкаўту аўстрыйскіх мэталёўцаў.

ВЕНА, 22-8. Рабочыя заводаў па вырабе косу Аўстрыі, працуючыя, галоўным чынам, на Савецкі Саюз, падалі прадпрыёмцам ультыматум аб павялічэньні заработку на 10 проц. Прадпрыёмцы адхілілі гэтае патрабаваньне і дамагаюцца аднаўленьня старога калектыўнага ўгавору. Рабочыя ў сваю чаргу адхілілі патрабаваньне прадпрыёмцаў. У зьвязку з гэтым у бліжэйшыя дні належыць чакаць лёкаўта ўсіх рабочых гэтае галіны вытворчасьці.

У Заходняй Беларусі.

„Пасол Рагуля ў палёнафільскім згрупаваньні“.

Газэта «Słowo» (№ 188) друкуе такую сэнсацыйную заметку:

«Ходзяць пагалоскі, што вядомы беларускі дзеяч, пасол сойму Рагуля, а таксама сэнатар Назарэўскі ўступілі ў палёнафільскую беларускую арганізацыю, а іменна ў «Беларускую народную раду», старшынёю якой зьяўляецца д-р Паўлюкевіч.

Гэтая вестка выклікала праўдзівую сэнсацыю ў тутэйшых беларускіх сфэрах».

Цяжка паверыць, але калі гэта так, дык пажадаем ім верна несьці дэфэнзыўныя абавязкі.

Справа гр. М. Шылы.

17 жніўня г. г. віленскі акруговы суд разглядаў справу рэд. Шылы за зьмяшчэньне ў яго газэце яшчэ ў 1923 г. скаргі судзьдзі Багданава да прэзыдэнта Польск. рэспублікі. У гэтай скарзе с. Багданаў абвінавачваў цэлы рад прадстаўнікоў улады ў процізаконных учынках.

Суд засудзіў рэд. Шылу на 3 месяцы вастрогу. Рэд. Шыла на гэты прыгавар падаў апэляцыю.

Беспрацоўе ў Вільні.

Колькасьць беспрацоўных у Вільні ў мінулым тыдні раўнялася—3706, з якіх мужчын—2578 і кабет—1128.

Выбары ў валасныя рады.

У Горадзенскім павеце ў трох валасьцёх прайшло ў самаўрады на выбарах, якія адбыліся гэтымі днямі—16 беларусаў, 3 яўрэі і некалькі палякаў. Беларусы ўсюды маюць перавагу.

Які будзе ўраджай?

Сельска-гаспадарчыя арганізацыі лічаць, што ўраджай гэтага году будзе на 10-20 процантаў вышэй за ўраджай мінулага году. Ярына вельмі добрая, бульба значна папраўілася, дзякуючы трывалай і вельмі добрай пагодзе.

Чыгуначная катастрофа.

На ст. Крыніца здарылася чыгуначная катастрофа, у выніку якой чатыры асобы паранены.

Падпал вёскі трапёным.

У вёсцы Навасёлкі Лідзкага пав. спаліліся 23 будоўлі. Падпаліў іх трапёны, які потым, уцякаючы ўпаў у калодзеж і ўтапіўся.

У САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ.

Абавязковае страхаваньне коняй.

(Мазыршчына).

У наступным 1927-28 гаспадарчым годзе ўводзіцца абавязковае страхаваньне коняй у вясковых мясцовасьцях і мястэчках.

Да гэтага часу ўправа Дзяржстраху практыкавала страхаваньне коняй толькі ў дабрахвотным парадку, якое сярод насельніцтва слаба прывілося, з прычыны чаго той ці іншы гаспадар-селянін, страціўшы рабочага каня, ня меў магчымасьці купіць другога, не залазячы ў даўгі на цэлыя гады. Увядзеньне абавязковага страхаваньня коняй зьяўляецца зусім сваячасовай мерай; аб гэтым гавораць наступныя факты.

Дэлегаты IV азарыцкага раённага зьезду саветаў па пытаньню страхаваньня коняй пастанавілі:

«Прымаючы пад увагу вялікія страты, якія нясе сялянская гаспадарка ад падзяжу коняй, IV азарыцкі раённы зьезд саветаў лічыць неабходным увесьці абавязковае страхаваньне коняй і даручае дэлегатам, выбраным на акруговы зьезд саветаў, падтрымліваць гэтую пастанову на акруговым Зьездзе Саветаў».

Селяне вёскі Круковіцы на агульным сваім сходзе па гэтым пытаньні вынесьлі наступную рэзолюцыю: «Заслухаўшы інфармацыйны даклад страхагэнта аб абавязковым страхаваньні коняй, агульны сход лічыць абавязковае страхаваньне коняй карысным для сельскай гаспадаркі і большасьцю галасоў пастанаўляе прасіць цэнтральную ўладу аб увядзеньні абавязковага страхаваньня коняй».

Падобныя пастановы агульных сходаў сялянства вынесены ў многіх вёсках Мазырскай акругі. З матар'ялаў відаць, што сяляне добра азнаёмлены з абавязковым страхаваньнем коняй па ўсёй Мозырскай акрузе і вітаюць гэта мерапрыёмства, як вельмі карыснае для сельскай гаспадаркі.

Колькі прапала ў гэтым годзе па акрузе рабочых коняй у сялян, акрстраху не вядома. Па Слабоцкаму раёну сельска-гаспадарчым т-вам з 1 кастрычніка 1926 г. па 1 ліпеня 1927 г. выдадзена дзеля пакупкі рабочых коняй 99 сялянам кароткатэрміновых пазык на суму 6.983 руб. 44 кап. і 103 сялянам — доўгатэрміновых пазык—8.330 р. 89 к. Патрэбы сялян у грашох на пакупку рабочых коняй ніколі поўнасьцю не здавальняліся. Дабраахвотна застрахаваных коняй прапала некалькі, за якіх сяляне атрымалі ад акрстраха грошы: адзін 300, другі 120 руб. і г. д.

Селянін вёскі Раеўска, атрымаўшы 300 руб. за прапаўшага каня, заявіў: «цяпер я знаю, што я сам сябе забясьпечыў; за атрыманую страхоўку куплю добрага каня і зараз-жа яго застрахую».

Апрача абавязковага страхаваньня, сялянства павінна зьвярнуць увагу і на дабраахвотнае страхаваньне коняй. Кожны селянін, маючы рабочага каня, павінен яго застрахаваць на такую суму, якую ён каштуе, калі-б яго прадаць.

Галаўнёў.

Сельска-гаспадарчы падатак.

Здаюць да тэрміну.

(Горацкі р., Аршаншчына).

Час уручэньня акладных лістоў па с-г. падатку на 27-28 год, згодна дырэктыў цэнтру і акругі—25-га жніўня г. г. Дзякуючы ўважлівым адносінам да гэтай справы з боку партыйных і савецкіх органаў раёну, вучот скончан здавальняюча і, дзякуючы энэргічнай працы з боку тэхнічнага апарату фінчасьці, акладныя лісты пачалі ўручаць сельсаветам з 30-га ліпеня г. г. і скончана праца па ўручэньню акладных лістоў па сельсаветах 7-га жніўня. Зараз-жа па атрыманьні акладных лістоў насельніцтва ўбачыла, што ў гэтым годзе с-г. падатак разьмяркован добра. Як вынік, на 20-га жніўня ўжо паступіла падатку 176 руб. 39 кап. ад 18 гаспадарак раёну (з якіх 7 гаспадарак заплацілі падатак цалкам). Летась на гэты час ніколькі падатку не паступіла.

Браўдэ.

Адзін з першых.

(Бярэзінскі р., Меншчына).

14 жніўня г. г. старшыня Арэшкаўскага с-с. раздаваў акладныя лісты па сельска-гаспадарчаму падатку. Гр-н вёскі Прудок, Арэшкаўскага сельсавету, Бярэзінскага р-ну, Сіняк Барыс Грыгораў у гэты-ж дзень унёс поўнасьцю наліч[illegible]ы на яго сельска-гаспадарчы падатак у [illegible]ьмеры 12 рублёў 50 капеек. Сацыяльнае становішча—бядняк і мае ён 60 гадоў.

Маліноўскі.

Знойдзен скарб.

(Полаччына).

У пачатку жніўня г. г. недалёка ад горада Полацку, у полі каля в. Каралеўшчына (Громаўскага сельсавету), 8-мігадовая дзяўчынка Мар'я Кавалёва знайшла скарб. Падрабязнасьці гэтае знаходкі нам пакуль што невядомы. Знойдзены скарб грошай апынуўся ўруках дарослых, і пачалася дзяльба. „Аматары“ не бяз спрэчак пусьцілі па руках дзіўныя, невядомыя грошы. Урэшце скарб апынуўся ў селяніна Скотнікава Міхайлы, а 5-га жніўня быў дастаўлен у Полацкі Крымвышук. Гаршчок, у якім былі дастаўлены грошы, быў далёка не старажытнага паходжаньня, звычайны новенькі сучасны гаршчок з пабітым бокам. У гаршчку налічылі 1170 манэт часу 1500 г. Манэты, пераважна, польскія—„грошы“ ад 1529 г., ёсьць і літоўска-беларускія—пазьнейшага часу—каралёў Аўгустаў I і II-га. Ёсьць грошы і пасьля Люблінскай вуніі—1570 г. Скарб гэты, як відаць, быў захован тут у час Лівонскай вайны, калі цар І. Грозны жадаў захапіць багаты Полацак. Усе манэты перадаюцца ў музэй.

Дзьвінскі.

Весткі з месц.

Выстаўкі жывёлаводзтва.

Віцебск. У канцы верасьня м-ца у 3 раёнах: Сенінскім, Сураскім і Высачанскім мяркуецца арганізаваць выстаўкі па жывёлаводзтву. З адпушчаных на арганізацыю выставак 1800 руб. выдзелена сума на прэміраваньне лепшага маладняку.

Новы сьвіназавод.

Віцебск. У Сураскім р. у саўгасе «Вымно» будуецца 2-гі дзярж. сьвіназавод. Заводам ужо атрымана 15 штук племянных сьвіней. Завод будзе здавальняць племянным маладняком сялянства Сураскага раёну.

Пабудова чыгуначнай веткі.

Магілеў. Акрвыканком зацьвердзіў дагавор з цэнтрасьпіртам аб сумеснай пабудове чыгуначнай веткі ад ст. Клімавічы да рэктыфікацыйнага заводу і будуючагася сілікатнага заводу каштоўнасьцю 32 тыс. руб.; палову гэтае сумы дае цэнтрасьпірт.

Культпраца сярод глуханямых.

Гомель. У Гомелі арганізавана таварыства глуханямых. На апошнім пасяджэньні праўленьня таварыства ўхвалена ўзьняць хадайніцтва перад гарсаветам і акрпалітасьветы аб прадстаўленьні памяшканьня для арганізацыі клюбу ці чырвонага кутка і арганізацыі пункту па зьнішчэньню няпісьменнасьці.

350 руб. на самалёт.

Гомель. Праўленьне ЦРК адлічыла 350 руб. на пабудоўку самалёту „Потребкооперация“.

Закупка раманаўскіх авец.

Віцебск. Акр. Зямельным Аддз. выпісваюцца з Яраслаўскай губэрні 60 шт. раманаўскіх авец. Прыбудуць авечкі ў канцы верасьня і будуць разьмяркованы па с.-г. камунах, т-вах, савгасах і сярод сялян па заяўках з месц.

Узнос страхавых плацяжоў.

Гомель. Спачатку году на 1 жніўня па акрузе паступіла страхавых плацяжоў па акладному страхаваньню ў вясковых мясцовасьцях 361.330 руб., што складае 91,4 прац. заданьня, у гарадзкіх - 20.853 руб.— 80,4 прац.

Арганізацыя стралковых гурткоў.

Гомель. У сучасны момант у акр. ТДА-Авіяхіму зарэгістравана 29 стралковых гурткоў. З іх 8 у Новабеліцы. Арганізацыя гурткоў працягваецца. У працы гурткоў удзельнічае начсклад запасу.

Лясная міліцыя—замест лясьнікоў.

Магілеў. Акрвыканком прызнаў мэтазгодным замест лясных вартаўнікоў арганізаваць лясную міліцыю.

Мопраўскія курсы.

Гомель. З 15 верасьня пачынаюць працаваць 6-ці месячныя курсы для падрыхтоўкі кваліфікаваных мопраўцаў. Ячэйкі прыступілі к вылучэньню курсантаў.

У САЮЗНЫХ РЭСПУБЛІКАХ.

Грузінская арганізацыя ЎсеКП(б) ідзе з ленінскім ЦК.

Сход тыфліскага актыву аб пастановах пленуму.

ТЫФЛІС, 22-8. Актыў тыфліскае арганізацыі, заслухаўшы даклад Арахелашвілі аб выніках пленуму ЦК і ЦКК УсеКП(б), ухваліў рэзалюцыю, поўнасьцю ўхваляючы ўсе рашэньні пленуму. У рэзалюцыі гаварыцца: сход актыву вымагае або бясспрэчнага прызнаньня з боку кіраўнікоў мясцовае апазіцыі сваіх памылак і адказу, ад дзейнасьці супроць партыі, або ў выпадку нявыконваньня імі гэтых гарантый, прыняць рашучыя крокі, аж да выключэньня з партыі найбольш непапраўімых фракцыянэраў.

Пасьля стыхійнае навалы на Далёкім Усходзе.

УЛАДЫВАСТОК, 23-8. Вада зышла з палёў. Сялянства распачало аднаўляць памяшканьні. Адноўлена сувязь з Хабараўскам. Сьпешна рамантуюцца шляхі. На гэтых працах занята больш 10 падсобных цягнікоў. Пакуль цягнікі ідуць у Хабараўск з перасадкаю на станцыі Мураўёва.

Насельніцтва вельмі ўдзячна за ўважлівыя адносіны цэнтру да пацярпеўшых і спадзяецца на хуткую дапамогу.

Новыя штуршкі ў Намангане.

НАМАНГАН, 22-VIII. Уздрыгі глебы аднавіліся і выклікаюць новыя зруйнаваньні.

Усяго земляўздрыгам зруйнавана звыш 10 тысяч будынкаў, з якіх 7 тысяч жылых. Бяз прытулку засталося 30 тысяч чалавек. Патрэбна грамадзкая дапамога.

Адшукана вывезенае ўрангелеўцамі судно.

АДЭСА, 22-8. Сёньня акруговы суд ухваліў пастанову аб папярэднім выкананьні іску вайскова-марскога ведамства аб звароце савецкай дзяржаве судна «Інкерман», уласьнікам якога сябе выдавала эгіпецкая параходная кампанія.

На судзе выявілася, што ў часе вайны параход быў у складзе Чорнаморскага флёту і плаваў у якасьці вайскова-дапаможнага транспартнага судна пад назваю: «Рызэ». У часе эвакуацыі ўрангелеўцы вывезьлі параход і, перайменаваўшы яго ў «Інкерман», прадалі эгіпецкай кампаніі.

На параход накладзен арышт.

Спачуваньне ўраду СССР ад Японіі.

МАСКВА. Намесьнікам Народнага Камісара па замежных справах Караханам атрымана нота японскага пасла Танакі з выказам глыбокага спачуваньня японскага ўраду з прычыны разводзьдзя ў Далёка-Усходнім краі.

Завод с.-г. машын.

РАСТОЎ-ДОН. На пасяджэньні гарсавету начальнік будаўніцтва заводу сельска-гаспадарчых машын т. Белікаў у дакладзе аб ходзе працы паведаміў, што зараз на пабудове занята 1200 рабочых. Праца да гэтага часу праходзіла нармальна. У першую чаргу адбудоўваецца корпус для цэху сялянскіх прыладаў. Пуск яго адбудзецца ў 1929 годзе.

У панскай Польшчы.

Вольнасьць прэсы ў Польшчы.

За 19 жніўня сканфіскаваны наступныя варшаўскія газэты: «Gazeta Poranna Warszawska», «Dzien Polski», «Głos Monazchisty», у Кракаве—«Głos Narodu».

„Украінізацыя“ Валыні.

«Gazeta Warszawska» (№ 227) абураецца распараджэньнем валынскага школьнага куратара аб тым, што ад пачатку бягучага навучальнага году ва ўсіх дзяржаўных гімназіях на Валыні будзе абавязковым навучаньне ўкраінскай мове для дзяцей усіх нацыянальнасьцяй.

Было-б чаго абурацца гэткаю „украінізацыяй“.

Колькасьць беспрацоўных у Польшчы.

За час ад 6 да 13 жніўня ў Польшчы лічылася 142.412 беспрацоўных, у тым ліку мужчын—105.153 і жанчын—32.259.

Румынскія пэрспэктывы.

(Ад уласнага карэспандэнта).

Нечаканае выступленьне Кароля, заявіўшага ў парыскай прэсе прэтэнзіі на румынскую карону, канчаткова зблытала карты румынскай палітыкі. Ніколі становішча Румыніі ня было больш загадачным і нявыразным, як зараз. Урад, зразумела, пераконвае ўсіх, што справа абстаіць якраз наадварот: водлуг яго слоў, ніколі яшчэ шляхі Румыніі ня былі гэткія ясныя і бязвоблачныя, як зараз.

Колы кіруючай алігархіі ўпэўнены, што за час свайго шматгадовага трыманьня ўлады лібэралы так цэпка аблыталі жыцьцё краю сваімі ястрабінымі капцюрамі, што аб перамене курсу могуць гаварыць толькі палітычныя дзеці. Можа зьмяніцца традыцыйны прэм'ер Братыяну, могуць зьмяніцца асобы, але ня сыстэма.

Гэтыя аблыжныя меркаваньні дыктатарствуючага генэралітэту грунтуюцца на намылковым разуменьні псыхалёгіі галоўнай масы румынскага насяленьня — сялянства. Тэрарызаваная экзэкуцыямі румынская вёска хмура маўчыць. Кіруючай хэўры і здаецца, што яна адносіцца да крывавай палітыкі Братыяну калі ня зычліва, дык у кожным выпадку індыфэрэнтна. Ну, а гарадоў баяцца няма чаго: там ёсьць паліцыя і армія.

У запраўднасьці-ж гэта ня так. Апошнія выбары ў парлямант паказалі, што дыктатуры баярскага Бухарэсту небясьпека пагражае іменна з боку вёскі. Там, дзе сялянства мела хоць якую-небудзь магчымасьць вольнага галасаваньня, яно паслала ў парлямант толькі апазіцыянэраў. «Нацыянальная Сялянская Партыя» на чале са сваім лідэрам Маню—галоўная апора парляманцкай апазіцыі. У сучасны момант Маню патрабуе ад Братыяну роспуску толькі што абранага парляманту і прызначэньня новых, вольных выбараў. Другі прадстаўнік сялянскага настрою—Іорга проста пагражае ўводам у сталіцу шматтысячнай арміі з сялян, калі ня будзе зьменена сучасная ультра-рэакцыйная сыстэма.

Дзе-ж тут, пытаньне, хвалёная ўрадам індыфэрэнтнасьць? Не індыфэрэнтнасьць, а становішча ціхай вайны—вось якімі словамі могуць быць ахарактарызаваны ўзаемаадносіны румынскай ўлады і вёскі.

Выступленьне Кароля вельмі падтрымала бадзёрасьць духу апазіцыі. Справа ў тым, што сярод румынскага сялянства лічыцца чамусьці, што ў жылах выгнанага экс-прынца цячэ дэмакратычная кроў. Таму шмат якія апазіцыянэры лічаць яго сваім прыхільнікам і як мага падтрымліваюць у вайне з Братыяну. Імя Кароля, як супраціўніка Братыяну, зараз у Румыніі досыць папулярнае. І калі знойдзецца ўмелы і вопытны правадыр, ён лёгка імем былога насьледнага прынца ўздыме паўстаньне. У моманты гістарычнай напружанасьці для паўстаньня досыць самага нязначнага повада. Хто пераможа ў выпадку паўстаньня: паліцэйскі апарат Братыяну, выдатны сваёй выключнай арганізаванасьцю і падтрымліваючая яго парляманцкая большасьць, ці стыхійная сіла мас? Калі ўзяць пад увагу палітычную сьпеласьць румынскага сялянства, дык двох адказаў на гэтае пытаньне быць ня можа: перамогуць масы.

Кароль зьяўляецца здаўна для Братыяну небясьпечным ворагам. Таму прэм'ер-міністр і выслаў яго ў свой час з Румыніі, зусім не беспадстаўна думаючы, што пасьля сьмерці Фэрдынанда новы гаспадар пазбавіцца ад зарваўшагася прэм'ера.

У сваіх інтрыгах супроць Кароля Братыяну карыстаўся паслугамі каралевы. Ганарлівая куртызанка дапамагла свайму старому прыяцелю тым больш ахвотна, што сама мела надзею пасьля сьмерці свайго каранаванага мужа сесьці на трон. Але стары прыяцель аказаўся хітрай лісіцай, і царсьвеныя мары Марыі распыліліся, як дым. На трон не папалі ні яна, ні яе сын, супроць якога яна інтрыгавала. Пасьля такога звароту справы Марыі прышлося забыць старую прыязьнь да езуіцкага прэм'ера, абразіцца на яго і перайсьці ў лягер яго ворагаў. На бяду Братыяну, каралева таксама мае сваіх прыхільнікаў. І яны таксама капаюць для яго яму.

Кароль, анавіцыя, Марыя—усё гэта рэчы, якія ні ў якім выпадку ня могуць спрыяць справе стабілізацыі ўнутранага жыцьця Румыніі.

Вельмі сур'ёзнай перашкодай для палітыкі Братыяну трэба прызнаць і праблему румынізацыі нацыянальных меншасьцяў. Чым больш ярасна імкнецца румынская ахранка далучыць іх да сваёй культуры, тым больш рашуча ад яе адмяжоўваюцца чужаземныя элемэнты, якіх налічваюцца міліёны. Іх б'юць, забіваюць, выжываюць цэлымі акругамі, а яны слухаць ня хочуць аб выгадах румынскай дзяржаўнасьці. Нацыянальныя меншасьці — гэта той элемэнт, які ў любы момант дапамагае ўсякаму выступленьню, якое будзе ўдарам па баярскай сыстэме Румыніі. Праблема румынізацыі нацыянальных меншасьцяў зьяўляецца для Бухарэсцкага трыбуха зусім неператравімым кавалкам.

Братыяну, калі і ня ведае добра аб сапраўдным становішчы рэчаў, дык чуе інстынктам дальнабачнага палітыка, што яго панаваньню прыходзіць канец, і таму вядзе ігру «ва-банк». Прэм'ер ніколі нікому не гаворыць аб сваіх плянах. Усе яго выступленьні і распараджэньні носяць у большасьці выпадкаў зусім нечаканы характар. Гэтай нечаканасьцю і адважнасьцю ён галоўным чынам і трымаецца.

Памоцнік Братыяну ў яго палітычным хабарніцтве зьяўляецца цэнзура. У Румыніі ніводная газэта ня выходзіць без папярэдняй цэнзуры. Асабліва шалеюць цэнзары ў адносінах да расейскіх газэт у Бэсарабіі. Няма нумару, дзе-б ня было прабелаў. Дагадзіць настрою цэнзуры немагчыма. Пачнеш хваліць Румынію і мудрасьць іх палітыкі, ня вераць, зачыняць «за скрытыя зьдзекі над румынскай дзяржаўнасьцю»; ня хваліш, зачыняць за атсутнасьць кірунку; пачнеш манэўраваць, прыхлопнуць за нявыразнасьць. Кішынеўскія расейскія газэты перажываюць прыблізна тое-ж, што беларуская прэса ў Вільні.

Ня менш уважліва сочыць цэнзура і за карэспандэнцыяй: ніводзін ліст ня пойдзе заграніцу не перагледжаным, прычым кепска тое, што разам з радкамі «крамолы» цэнзары зьнішчаюць звычайна вельмі старанна, і замест канвэртаў калі які-небудзь даверлівы жыхар рашыў пераслаць сваім бедным сваякам заграніцай сотню-другую лей (100 лей роўны 1 р. 25 к.), ніякай адзнакі аб выняцьці грошай ня робіцца. Гэта ўжо ня цэнзура, а сапраўдная кража.

У апошнія дні цэнзура як быццам пачала крыху слабець, прынамсі так здаецца. Тлумачыцца гэта галоўным чынам тым, што ўрад лічыць, што момант для перавароту ўпушчан.

Зараз-жа пасьля сьмерці Фэрдынанда момант для выступленьня запраўды быў больш спрыяючы, чым зараз. Але гэта зусім ня значыць, што ён упушчан. Настрой у краі такі, што ў любы момант можа выбухнуць грамадзянская вайна.

В. Заходні.

Бухарэст.

Беларускі рух на Пскоўшчыне.

(Перашкоды і дасягненьні).

Ці адказвае сапраўднасьці назва працы на Нэвэльшчыне—«руху»?

Гэта так, бо вакол беларускага пытаньня ўвесь час, пачынаючы з 25 году, разгортваюцца спрэчкі, дыспуты; ёсьць прыхільнікі і ёсьць праціўнікі і беларускай мовы і, наогул, беларускай культуры. Гутаркі і спрэчкі пачаліся з моманту далучэньня Віцебшчыны да Беларусі. Да гэтага часу ўсё там жыло спакойна. Жыхары гарадоў, а таксама сяляне, лічылі сябе «русскими» і першыя на вясковую мову глядзелі, як на „мужыцкую“, «пакультурную». Але калі пасьля далучэньня Віцебшчыны да Беларусі частка засталася ў РСФСР, з гэтага моманту на тэрыторыі 3-х паветаў пачынаецца сапраўдны беларускі рух. Пачалася «самаправерка» нацыянальнасьці і, як гэта было няпрыемна «праціўнікам», у Нэвэльскім, Себескім і Вяліскім паветах знайшлося раптам шмат беларусаў (каля 150 тысяч).

Пскоўскае губана нават вытрабавала асобнага беларускага працаўніка, які энэргічна пачаў праводзіць працу ў гэтых 3 паветах. Праца ішла шпаркім крокам. Шэраг сходаў, праведзеных на беларускай мове, адчыніў сялянам вочы. Яны неспадзявана ўбачылі, што тая мова «простая», «грубая», на якой яны гавораць—беларуская. Адносіліся недазрона. І толькі чытаньнем вершаў Купалы ды Коласа іх упэўнілі, што і на іх мове ёсьць літаратура і культура.

Калі вёска сустрэла беларускага працаўніка прыхільна, то горад адказаў на гэта зусім па іншаму. З шэрагаў «інтэлігенцыі» і чыноўніцтва выходзілі «праціўнікі».

Пайшлі ў ход усялякія скабрэзныя пераклады расейскіх слоў пабеларуску і наогул гвалтоўная ганьба яе. Былі такія лыцары, якія «тэарэтычна» даказвалі, што беларускай мовы, як «таковой», няма і ня было. Усё мяшчанскае барахло ўсплыло на паверх і ім карысталіся нават тыя, якім трэба было рабіць адваротнае.

А беларуская праца, ня гледзячы на гэта, пашыралася і ўзмацоўвалася.

Але «гісторыя» зрабіла сваё. Раптам пскоўскімі ўстановамі было прызнана, што яны **памыліліся** і што калі ёсьць у Пскоўшчыне трохі беларусоў, дык гэта толькі ў Нэвэльскім павеце, а ў Себежы і Вяліжы іх амаль што няма. Адгэтуль зрабілі «арганізацыйныя высновы». Беларускага інспэктара зьнялі з губэрні, і паслалі ў Нэвэль. Такім чынам у Себежы і Вяліжы распачаўшаяся праца сярод шмат дзесяткаў тысяч беларусоў занепала.

Пачынаецца новы пэрыяд «руху», але ўжо на тэрыторыі аднаго павету. Прыехаўшы ў Нэвэль, т. Хайкоў (беларускі інспэктар) пачаў варушыць павятовае начальства, якое адразу дало яму знаць, што ў іх беларусоў амаль што няма. Выцягнулі дзеля ўзмацаваньня сваіх довадаў «лікі перапісу 26 г.», дзе значыцца, што на Нэвэльшчыне 12 проц. беларусоў. Але калі прыпяць да ўвагі (і гэта Нэвэльскія праціўнікі добра ведаюць), што да 25 году і яшчэ цяпер сяляне называюць сябе „русскими“—будзе зра-[illegible]

…ного белорусского работника и поэтому его откомандировать»…

Праўда, гэта пакуль ім зрабіць не ўдалося, але гэта сьведчыць аб тых няўстрыманых варожых адносінах да беларускай працы.

Вось у такіх умовах вялася больш году праца на Пскоўшчыне. Было працаваць цяжка. Дапамогі, апроч перашкод, амаль што ня было. Тым часам, шмат чаго і зроблена.

У мінулым годзе былі праведзены беларускія курсы настаўнікаў у ліку 45 чал. і курсы «Прэч няпісьменнасьць» у ліку 35 асоб. У гэтым годзе працавалі таксама курсы настаўнікаў і заг. хат-чытален. Цікава адзначыць тое, што на курсах настаўнікаў вучыліся на свой кошт у мінулым годзе 16 і ў гэтым 11 настаўнікаў. Гэта гаворыць аб зацікаўленасьці настаўніцтва беларусазнаўствам. Акрамя вучэбнай справы, на беларускіх курсах вялася культурная праца. Курсы наладжвалі беларускія вечары, на якіх ставіліся п'есы, дэклямацыя, сьпявалі. «Лявоніха» ўжо атрымала права «гражданства».

Усе настаўнікі, пасьля знаёмства з бел. мовай і літаратурай, сьведчаць, што сяляне Нэвэльшчыны, а, галоўным чынам, дзеці гавораць пабеларуску.

Сёлета, па жаданьню сялян, у 25 школках будзе выкладацца беларуская мова.

Акрамя таго, адчыняецца 11 чырвоных беларускіх куткоў, а ў 2-х ужо вядзецца праца.

Нельга прайсьці міма таго зьявішча, што сяляне вельмі цікавяцца бел. жыцьцём і мовай. Слухачы тэхнікуму і школы другой ступені выпісваюць беларускія газэты, тоесамае робяць амаль ня ўсе настаўнікі, асабліва вясковыя. У хатах-чытальнях маюць вялікі посьпех галосныя чыткі беларускіх пісьменьнікаў. А настаўнікі «Веснаход» Чарота зрабілі «настольнай» кнігай.

Чым-жа тлумачыць такое імкненьне значнай часткі жыхарства да беларускай культуры, мовы і жыцьця?

Будзе зразумелым, калі бліжэй прыглядзецца да агульнага жыцьця Нэвэльшчыны і Вяліжа. Сяляне гавораць на беларускай мове, і часта, пападаючы на тэрыторыю Віцебшчыны, з якой мяжуюць і маюць там сувязі эканамічныя (рынак, заработкі), культурныя (вучэбныя ўстановы) і сваяцкія—бачаць вялізарны ўздым Сав. Беларусі, чаго ня можна сказаць аб Нэвэльшчыне. Акрамя таго, пераход урадавых устаноў на мову, якой яны карыстаюцца ў штодзённым жыцьці, таксама мае для іх вялікае значэньне. Калі к гэтаму яшчэ дадаць цягу да Віцебску, як даўнейшаму адміністрацыйнаму і эканамічнаму цэнтру, ад якога яны цяпер адлучаны, будзе зразумела імкненьне да Сав. Беларусі.

Але гэтае імкненьне сустракае моцны адпор з боку адукаваных, асьветных і часта палітычна моцных «праціўнікаў». Ужо зьявіліся «тэарэтыкі», якія ў друку даказваюць, што Нэвэльшчына «искони русская вотчина». Прыклад такой «тэорыі» можна знайсьці ў III вып. краязнаўчай часопісі Пскоўшчыны за 27 г., дзе на працягу [illegible]

…прайшоў ужо цэлы год. Такія адносіны, пры тым вялікім недахопе гістарычных матар'ялаў аб Беларусі, ня зусім зразумелыя. А матар'ял ёсьць і ёсьць ахвота працаваць, трэба толькі таварышоў падтрымаць і ўмела іх скарыстаць і ад гэтага будзе вялікая карысьць.

Такое прыблізна становішча беларускай працы на Пскоўшчыне. Праца ідзе і пашыраецца, але неабходна наступнае:

1) Больш увагі вышэйшых устаноў у першую чаргу Наркамасьветы РСФСР (ЦСНМ) на працу ў Нэвэлі.

2) Неабходна вырашыць пытаньне (якое даўно пастаўлена) аб адчыненьні пры Нэвэльскім пэдтэхнікуме беларускага аддзяленьня. Яно патрэбна і дзеля таго, што ёсьць імкненьне сярод сялянскай моладзі атрымаць настаўніцкую адукацыю на беларускай мове і, падругое, гэтае аддзяленьне будзе тым грунтам, на якім шпаркім крокам пойдзе беларуская праца. Ужо цяпер да гэтага пытаньня пскоўскія ўстановы адносяцца надта няпрыхільна. І матывы выстаўляюць зусім незразумелыя. Напрыклад, Пскоўскае губана у сваёй адносіне за № 3504 ад 1-VIII—27 г. піша, што адчыненьне бел. аддзяленьня ў працягу 2-3 гадоў не патрэбна, бо на гэты тэрмін ёсьць падрыхтаваныя настаўнікі курсамі. Гэта пісалі людзі, якія ці зусім ня думаюць, ці проста ня хочуць дапамагчы бел. працы, але адкрыта гэтага ня робяць. Бо дзе хто бачыў, каб за год ці два выходзілі з тэхнікуму настаўнікі. Вось і трэба цяпер пачаць іх падрыхтоўку, каб праз 4 гады, як у іх ужо зьявіцца патрэба, былі ўжо падрыхтаваныя настаўнікі. Пскоўскім губаноўцам гэта ніяк незразумела.

3) З 1-га кастрычніка пачынаецца раёнаваньне Пскоўскай губ., і Нэвэль, Вяліж і Себеж будуць раёнамі. Каб зусім праца сярод беларусаў ня зьнікла, трэба, каб адзін з агульных школьных інспэктароў (а іх будзе ў раёне 2) быў беларус, які мог-бы весьці побач з сваёю асноўнаю і беларускую працу.

4) Вялікалуцкая акруга, якая ствoрыцца з 1-га кастрычніка, будзе аб'ядноўваць да 150.000 беларусаў. Гэты лік значны і пагэтаму стаіць пытаньне аб абавязковым трыманьні ў акрузе беларускага працаўніка.

5) Трэба скарыстаць краязнаўчыя сілы Нэвэля і гістарычныя помнікі.

6) Бел. установам дапамагаць культурнымі сіламі Нэвэльшчыны шляхам пасылкі добрых настаўнікаў на курсы па перападрыхтоўцы настаўнікаў і іншым.

А. Белашэўскі.

Партыйнае жыцьцё.

За 100 проц. яўку партыйцаў на збор.

У апошніх лічбах жніўня вызначаны збор пераменнага складу. Але на тыдзень раней зьяўляюцца групаводы-партыйцы і камсклад, каб прайсьці праграму заняткаў з перскладам і наогул падрыхтавацца да вялікай і адказнай працы.

Практыка работы ў тэрчасьцях выявіла, што з яўкамі на збор ня ўсё ў нас добра. Няма ніводнага году, каб некалькі чалавек не спазьнілася, што, вядома, адбіваецца ня толькі на вучобе, але і на маральным стане часьці.

Прычыны няяўкі ў большасьці наступныя: я ня ўсьпеў здаць спраў, бо позна вызначылі намесьніка, мяне не адпускала «начальства» і паказвае пасьведчаньне, што сапраўды затры-[illegible] мам быў начальствам і г. д.

Яўка ў гэтым [illegible] ляцца паверкай [illegible] точна выконваць [illegible] зьяўляцца.

Кампалітсклад [illegible] рыхтуецца належ[illegible] старaецца забясь[illegible] яўку, у сэнсе сва[illegible] леньня. А апошня[illegible] цовыя арганізац[illegible] што мясцовыя [illegible] партыйныя, прым[illegible] ў сэнсе аслабанен[illegible] партыйцаў і тым [illegible] 100 проц. сваячас[illegible] цаў на збор.

Лягэр імя Чарвякова. Ч.

Наша праца.

(Г. Дуброўна, Аршаншчына).

Адным з цікавых месц у працы гар'ячэйкі КП(б)Б—гэта праца сярод жанчын. Уся праца вялася па складзенаму пляну, які поўнасьцю выконваўся.

Для пераабраньня дэлегатак на прафустановах і сялянскіх вуліцах быў выдзелен член бюро гар'ячэйкі, а таксама для правядзеньня жаночых сходаў высоўваліся сябры і кандыдаты партыі. Усяго па горадзе абрана 32 дэлегаткі. Дэлегацкія сходы сялянак праходзілі акуратна. На сходах ставіліся даклады аб працы гарсавету, зямельнай палітыцы БССР і рэвалюцыйнай законнасьці. Для лепшага ажыцьцяўленьня працы сярод дэлегатак усе яны прымацоўваліся да сэкцый гарсавету, дзе прымалі ўдзел у працы.

Вярбоўка сялянак у сябры Мопр'у, гэта самастойная праца дэлегатак, у выніках чаго мы маем 23 сялянкі сябрамі Мопр'у. Калі [illegible] небудзь сьвята, як[illegible] жанчыны і іншае, [illegible] што ўдзел сялянак [illegible]

У горадзе праца па дамаводзтву, [illegible] чым 20 сялянак. [illegible] сіламі аграномаў [illegible] але з наступленьне[illegible] ма ня скончылася. [illegible] адзначыць вялікую [illegible] сялянак у працы [illegible]

Праца з дэлегаткамі праходзіла куды [illegible] камі-сялянкамі. Ве[illegible] кіраўнікі сходаў, [illegible] лярнай працы, і [illegible] ведваліся на сход[illegible] ны бок—гэта мала[illegible] васмай літаратуры [illegible] часопісі «Работніца» [illegible]

Астап Лішанкоў.

Наша культпраца на вёсцы.

(Гарнастаўская яч. ЛКСМ, Случчына).

На працягу паўтара года ад 15-X 1925 г. па 15-IV 1927 г. наша камсамольская ячэйка зрабіла шмат працы ў культурным жыцьці вёскі.

За гэты час наша ячэйка зрабіла: вечар запытаньняў і адказаў на самыя балючыя пытаньні вёскі і аб міжнародным становішчы, 3 вечары сялянскай моладзі, дзе вялікую зацікаўленасьць выклікала вусная газэта і ўласныя вершы камсамольцаў і вучняў-піянэраў, даклады аб рэвалюцыйных сьвятах, паставілі 13 спэктакляў, з якіх 7 было зроблена выключна сваімі сіламі, што выклікала вялікую зацікаўленасьць ня толькі моладзі, але і дарослага сялянства. Зрабілі два даклады па сельскай гаспадарцы, маецца ячэйка МОПР'у ў складзе 32 асоб і куток МОПР'у таксама добра абсталяваны. Дзякуючы працы камсамольцаў, наладжана праца і пажарнае дружыны, [illegible] адзін спэктакль і [illegible] лётарэі на карысьц[illegible]

Пры ячэйцы існу[illegible] якіх праца добра [illegible] тычным і сельска-г[illegible] літычным кіруе ву[illegible] сельска-гаспадарчы[illegible] тыцы, вясковы хла[illegible] тальню выпісваюць [illegible] і камсамольцы вы[illegible] альна.

Былі перабоі ў [illegible] мольцы праходзілі ўсеабуч, тэрзбор і інш.

Побач з дасягненьнямі ёсьць і недахопы: сяляне ня бачаць у вочы 2 гады агранома, хоць яго ўжо некалькі разоў прасілі, насьценная газэта больш паўгода ня выходзіць, а моладзь ёю цікавіцца і вельмі чакае выхаду.

М—ка.

Ячэйка, якую нельга назваць ячэйкай.

(Пуцічэнскі сельсавет, Койданаўскі раён, Менскай акр.).

У 1924 г. пры Пуцічэнскім сельсавеце [illegible] ячэйка ЛКСМБ, але цяпер [illegible] не вя[illegible] ячэйкі [illegible] ячэйка [illegible] сабрацца [illegible] ячэйку ня [illegible] калі ў [illegible] якою [illegible] Ня [illegible] даклад аб [illegible] што [illegible] Жы[illegible] ня мае [illegible] што [illegible] КПБ [illegible] на пра[illegible] Трэба, каб [illegible] і райком [illegible] камсамоль[illegible] належ[illegible] [illegible] кай.

Селькор Аер.

Трэба рыхтавацца да зімовай партвучобы.

(г. Барысаў).

[illegible] больш палітычна развітых і адукаваных партыйцаў. Гэтымі днямі адбылося пасяджэньне адборачнай камісіі, якая досыць сурова падыходзіла да адбору слухачоў, дзякуючы чаму курсы ўкамплектаваны аднастойным складам курсантаў, што досыць магчымасьць з большым посьпехам правесьці працу на курсах, а гэта будзе закладам нармальным з посьпехам праведзенага вучэбнага году ў палітшколах.

Усё гэта добра, але разам з тым нашаму АПА гаррайкому неабходна будзе завярнуць увагу на выпраўленьне той недарэчнасьці, якая існавала мінулай зімой у агітгабінэце пры гарадзкім рабочым клюбе.

У чым-жа справа?

А вось у чым. У свой час АПА акругкому партыі пры рабочым клюбе арганізавала агітгабінэт, які зьмяшчаўся ў досыць добрым пакоі; разьвешаны былі на сьценах сьпісы рэкамэндуемай літаратуры, розныя схэмы, карты, мэтадычныя ўказаньні па розных пытаньнях партвучобы. Нават былі вызначаны лепшыя партыйныя сілы для кіраўніцтва працай агітгабінэту, і ў вячэрнія часы мелася сталае дзяжурства кіраўнікоў, але апошнім ня было чаго рабіць, бо амаль што ніхто не наведваў гэтага агітгабінэту, і такім чынам вынікаў ад існаваньня апошняга мінулы вучэбны год ня даў ніякіх.

Гэты габінэт неабходна будзе перанесьці ў Н.-Барысаўскі рабочы клюб, які знаходзіцца ў рабочым цэнтры Нова Барысава, а падругое, прыняць належныя крокі да таго, каб недахоп мінулага году быў зьліквідаваны і агітгабінэт зрабіўся-б сапраўдным мейсцам па падвышэньню палітведаў партыйцаў барысаўскай арганізацыі.

В. Зайцаў.

Ад лютага да Кастрычніка.

(Хроніка гістарычных падзей).

11-24 жніўня.

— 2-я канфэрэнцыя фабр.-заводзкіх камітэтаў. На ранішнім пасяджэньні адбываліся далейшыя спрэчкі па дакладу „аб беспрацоўі“. У заключным слове тав. Ларын указаў асноўныя тэзісы барацьбы з беспрацоўем: спыненьне вайны і пераход дзярж. улады ў рукі рэвалюцыйнага пралетарыяту і сялянства, справа разьмеркаваньня рабочых сіл павінна знаходзіцца ў руках рабочых арганізацый, неабходны закон аб дзяржаўным страхаваньні рабочых з тым, каб выдачу і разьмер дапамогі ўстанаўлялі самі рабочыя арганізацыі і г. д. У заключэньне Ларын агаласіў рэзалюцыю ў духу тэзісаў, якая і прынята пераважаючай большасьцю.

Заслуханы даклады: тав. Лазоўскага «аб узаемаадносінах між прафсаюзамі і ф.-з. камітэтамі, тав. Луначарскага „аб культурна-асьветнай дзейнасьці фабр.-зав. камітэтаў“ і тав. Скрыпніка „аб адносінах к грамадзк. і дзяржаўным арганізацыям кантроля“. Па апошнім дакладзе прынята рэзалюцыя: неабходны рабочы кантроль з пераходам улады ў рукі пралетарыяту і бяднейшага сялянства.

— Грандыёзны пажар на М. Охце. У працягу 3-х гадзін згарэлі 4 заводы з аграмаднымі запасамі энарадаў. Рабочыя і пажарнікі, па словах галоўнакамандуючага, «выявілі нязвычайны гэраізм пры тушэньні пажару». Ад чаго здарыўся выбух—не высьветлена.

— Масква. „Соц.-демакрат“ піша: «На 12 жніўня, згодна пастановы кіраўнічых органаў арганізаванага пралетарыяту, назначана ўсеагульная стачка ў знак пратэсту супроць контр-рэвалюцыйных спроб устраіцеляў Маскоўскай нарады.

Мы заклікаем таварышоў устрымацца ў гэты дзень ад дэманстрацый і мітынгаў на вуліцах…

Ніякіх маніфэстацый, ніякіх повадаў да таго, каб удзельнікі нарады маглі заўчасна на часьцях пусьціць кроў рабочым…

Няхай жыве ўсеагульная стачка—наша першая грозная перасьцярога пралетарыяту контр-рэвалюцыянэрам і іх дапамагачам“.

— Масква. „Соц-Дем.“ надрукаваў рэзалюцыі пратэсту з 14 фабрык супроць скліканьня Маскоўскае нарады.

— Кранштадт. Адбылося першае пасяджэньне пераабранага савету. Прыблізныя суадносіны сіл у новым савеце гэткія: бальшавікоў—98, беспартыйных—96, с.-р.—73, меншавікоў—12, анархістаў—7 чалавек.

Джэк Лондан*).

(1876—1916 г.).

Джэк Лондан—адзін з нямногіх амэрыканскіх пісьменьнікаў, які набыў сусьветную славу. Яго творы, перакладзеныя амаль на ўсе чужаземныя мовы, з кожным годам усё глыбей прасякаюць у масы чытачоў; гэта сьведчыць, што тут мы маем справу не з часовым захапленьнем чытача, а з выдатным зьявішчам гісторыі сусьветнай літаратуры, вартым пільнага мастацкага і сацыялёгічнага аналізу.

* * *

Джэк Лондан дасягнуў літаратурнай славы, «выбіўся ў людзі» дзякуючы сваім індывідуальным усільлям, літаратурнаму таленту і бязьмернай упартасьці. Тры гады ён штурмаваў выдавецтвы і рэдакцыі журналаў, не зважаючы на хранічныя адмовы што-колечы надрукаваць.

Імя Джэка Лондана цесна зьвязана з гісторыяй рабочага руху ў Амэрыцы, з першымі пачаткамі сацыялізму—з Амэрыканскаю Сацыялістычнаю Рабочаю Партыяй і з арганізацыяй «Індустрыяльных рабочых сьвету». Некаторы час ён стаяў на чале бюро, якое ўтварылася з прадстаўнікоў усіх сацыялістычных, сындыкалісцкіх і пацыфісцкіх рабочых арганізацый Амэрыкі.

Сусьветная вайна нанесла Лондану цяжкі ўдар. Пераканаваны інтэрнацыяналіст, ён быў глыбока абураны пасыўнасьці амэрыканскіх сацыялістаў, якія і ў думцы ня мелі змагацца са стараньнямі буржуазеі ўцягнуць рабочыя масы ў нацыяналістычны рух і вайну з Нямеччынай. А калі Амэрыканская Сацыялістычная Партыя, дзейным членам якой Лондон быў з самага яе заснаваньня, пастанавіла спыніць клясавую барацьбу і заключыць «грамадзянскі мір» з буржуазеяй на час вайны, цярпеньне яго лопнула: ён напісаў адкрыты ліст на імя цэнтральнага камітэту партыі, дзе заяўляе, што больш ня можа заставацца ў яе шэрагах. «Я выступаю з сацыялістычнай партыі, бо яна ня мае агню і баявога духу і забыла значэньне клясавай барацьбы. Я веру, што рабочая кляса, змагаючыся, ніколі не адступаючы і ня робячы ніякіх умоваў з ворагам, можа вызваліцца. З прычыны таго, што сацыялістычны рух Злучаных Штатаў у апошнія гады пайшоў на згодніцтва і кампрамісы, я бачу, што мой розум адмаўляецца надалей санкцыянаваць маё прабываньне членам партыі». У гэтым лісьце ён называе сябе сындыкалістам.

Перад канчатковым разрывам пісьменьнік зьвярнуўся да сваіх партыйных таварышоў з папярэджаньнем іншага роду. Раман «Жалезная пята», гэты шэдэўр яго літаратурнай творчасьці, быў перасьцерагаючым крыкам, ад якога ня мог устрымацца пісьменьнік-рэвалюцыянэр. Гэта кніга (вышла ў 1908 г.) была напісана пад сьвежым уражаньнем разгрому расейскай рэвалюцыі 1905 году, лічыцца найяскравейшым і найпрыгажэйшым у сусьветнай літаратуры выяўленьнем наступнай барацьбы капіталізму з сацыяльнай рэвалюцыяй. У даным рамане Джэк Лондан яшчэ за 6 год да пачатку сусьветнай вайны гэніяльна прадбачыў тактычны паварот плутакратыі да пазапарляманцкіх «фашысцкіх» спосабаў барацьбы з пралетарыятам.

«Жалезная пята»—найлепшы, але далёка не адзіны сацыяльны раман Лондана. У «Марціне Ідэне» Лондан выявіў тупадумства буржуазнай грамады і яе разумовую інэртнасьць. У «Чырвонай чуме» ён паказаў нядольнасьць і пакінутасьць буржуазеі перад стыхійнай катастрофай, якая зьнішчае ўсе асновы грашовае гаспадаркі і іншае.

Джэк Лондан—пісьменьнік дужа плённы; поўны збор яго твораў складае 49 вялікіх томаў, і ўсе яго кнігі маюць высокую мастацкую каштоўнасьць.

* * *

Буржуазная крытыка бачыць у Лондане індывідуаліста і адпаведна гэтаму разглядае яго стыль, як выяўленьне надмернага індывідуалізму ў літаратуры. Трэба, аднак, памятаць, што асноўныя рысы яго творчасьці зусім добра ўспрыймаюць чытачы рознага сацыяльнага становішча; там, дзе буржуазны чытач бачыць анархічны індывідуалізм і разрыў з грамадой наогул, чытач-пралетар бачыць разрыў з буржуазнай грамадой і моцнае парываньне ўтварыць новы пазаклясавы працоўны калектыў.

Што датычыцца закідаў Лондана пра «анархічны індывідуалізм», то, папершае, сам пісьменьнік у «Марціне Ідэне» вельмі добра паказаў марнасьць пасьлядоўнага індывідуалізму; падругое, трэба мець на ўвазе, што анархізмам у Лондане буржуазныя крытыкі звычайна прызнаюць яго сапраўды рэвалюцыйны сацыялізм, які не баіцца пэрспэктывы ўзброенай барацьбы. «Непасрэднаю дзейнасьцю»—піша ён—я называю выхаваньне баявога духу, які будзе найбольшым дасягненьнем народных мас, калі вялікая барацьба, урэшце, выбухне між імі і іх сучаснымі панамі. Настане цяжкі час. Гэта будзе рашучы бой, але ўрэшце масы перамогуць, бо іх армія мае больш сілы і вытрыманасьці»…

Для амэрыканскай буржуазеі, якая прывыкла бачыць у сацыялістых згоднікаў, погляды Джэка Лондана—анархізм, а для нас гэта—бальшавізм, і савецкі чытач ня можа ня чуць у гэтых сьмелых і прарочых словах Лондана заклікі да ўзброенай і сацыяльнай рэвалюцыі.

Джэку Лондану не ўдалося ўбачыць яе пачатак; ён памёр у канцы 1916 году, у росквіце літаратурнай і грамадзкай дзейнасьці; той, хто марыў пражыць 100 год, памёр у 40 год, надламаўшы сваё здароўе сядзячым жыцьцём, якога вымагала інтэнсыўная літаратурная праца.

*) Гл. «С. Б.» № 189.

Распад старое арміі ў 1917 г.*)

IV. Перад наступам.

(Камітэты.—Іх салдацкая і афіцэрская часткі.—Фармаваньне ўдарных батальёнаў.—Фармаваньне жаночых атрадаў.—Адносіны салдат-франтавікоў.—Рэзалюцыі салдацкіх арганізацый.—Адносіны да наступу.—Самадзейныя праклямацыі проціў наступу.—Братаньні з ворагам).

[illegible]

…магу. На гэта трэба згода і загад ваенміна, якому тэлеграфую, але лічу, што мы ня маем права траціць у якасьці радавое сілы нашых будучых афіцэраў, напаўненьне якіх становіцца ўсё цяжэй. Набор з Чорнаморскага флёту паралізуе флёт, бо судовыя каманды ня маюць штатнага складу. Разбураньня марское сілы дапусьціць не магу; аднак, шлю запытаньне адміралу Калчаку, якую лічбу ён мог бы выдзяліць, хаця прадбачу яго адказ, згодны з маім, бо лічэбнасьць асабістага складу флёту ведаю. Што дотычыць крэпасьцёў Чорнага мора, дык адтуль [illegible]жна браць толькі з крэпаснае артылерыі і невялікае колькасьці інжэнэрных ротаў. Пяхота складаецца выключна з апалчэньня, якое прыдзецца [illegible]-небудзь папоўніць, бо наличных людзей ледзь хапае дзеля гарнізоннае службы. Перадаю свой дазвол адміралу Калчаку. Прашу ваенміна дазволіць [illegible]сьці шырокую агітацыю і выклік [illegible]вотнікаў ва ўдарныя батальёны ся[illegible] запасных батальёнаў і палкоў Петраграду і бліжэйшых ваколіц, а так[illegible] Масквы, з тым, каб фармуемыя батальёны сьпешна адсылаліся пад ваш [illegible]ад дзеля спайкі і надзейнага навучаньня. Прашу адмірала Калчака ад[illegible] рэшткі, калі яны надзейны, Чорнаморскае дывізіі пад ваш загад. Няў[illegible] фронт, які мае 900.000 чалавек, [illegible] можа знайсьці аднаго ці двох процантаў тых праведнікаў, дзеля якіх [illegible]кна зьлітавацца над усёю грэшнаю [illegible]ікаю масаю. Два-ж процанты дадуць [illegible]000 падгатаваных лепш, чым можа даць запасныя палкі, флёт, тым [illegible]—зусім ненавучаныя ахвотнікі. [illegible]асіў-бы спачатку зьвярнуць увагу [illegible]часныя элемэнты свайго фронту, не [illegible]лічаючы шырока на паратунак [illegible]нку. Усё, што можа даць дзяржава, [illegible]дзе ня так хутка. Гэтыя, быць мо[illegible] і ахопленыя парывам элемэнты, [illegible]ба яшчэ спаяць і навучыць. Выказ[illegible] сваю думку, што ў нетрах фронту [illegible] некаторых кроках можна знай[illegible] матар'ял на 12 батальёнаў, калі [illegible]кі ад такое лічбы залежыць агуль[illegible] паратунак. 18-V-17 г. № 3738.

Аляксееў“.

[illegible]ажаючы на гэты цьвярозы голас [illegible]рогі, фармаваньне ўдарных батальёнаў пайшло хуткім тэмпам. Праўда, хуткасьць гэтая выявілася не ў сфармаваньні самых ударных батальёнаў, але ў сфармаваньні камітэтаў і бюро па іх фармаваньню. У Петраградзе пад старшынствам капітана Мураўёва ўтварыўся «Ўсерасейскі цэнтральны выканаўчы камітэт па арганізацыі дабраахвотніцкае рэвалюцыйнае арміі», а на мясцох утварылася да 70 яго аддзяленьняў і мясцовых камітэтаў. Ва ўсіх гэтых камітэтах з камфортам засела шмат людзей, якія самі на фронт ісьці не хацелі і затое з тым большаю ахвотаю падгаварвалі на гэта іншых.

Хутка, аднак, адусюль пачалі прыходзіць весткі, што фармаваньне ўдарных батальёнаў не ўдаецца, бо агітацыя за паступленьне ў іх застаецца бяз посьпеху. Брусілаў ускладаў асаблівыя надзеі на Чорнаморскі флёт, але ўжо пад канец мая начальнік штабу камандуючага Чорнаморскім флётам даў такую тэлеграму начальніку марскога штабу вярхоўнага галоўнакамандуючага.

„Дзеля невялікае колькасьці жадаючых і ўзмоцненае контр-прапаганды сфармаваць ударныя баталёны не зьяўляецца магчымым. Уздым прайшоў, агітацыя лепшае часткі афіцэраў і салдат і цэнтральнага камітэту засталася бяз выніку, надзеі на посьпех у будучыне няма».

Падобныя-ж весткі сталі атрымлівацца і з іншых мейсц. Тым часам думкаю дабраахвотніцтва пасьпелі захапіцца жанчыны,—галоўным чынам, з буржуазных колаў, якім знудзілася спакойнае жыцьцё і якія хацелі адведаць вострых перажываньняў на фронце. У галоўнае кіраўніцтва генэральнага штабу сталі зьяўляцца жаночыя дэлегацыі з розных местаў з просьбамі аб дазволе жаночых дабраахвотніцкіх фармаваньняў, прычым усе яны дамагаліся, каб іх як найхутчэй навучалі вайсковай справе і адсылалі на фронт. Генштаб прызнаў магчымым і неабходным сфармаваньне з жанчын дабраахвотніц двох асобных пяхотных батальёнаў чыста баявога назначэньня—па аднаму ў Петраградзе і Маскве і чатырох асобных камандаў дзеля сувязі—па дзьве каманды ў Петраградзе і Маскве, прычым гэтыя каманды прызначаліся «дзеля абслугоўваньня ў баёх і ў часе паміж баямі штабаў дывізіяў і карпусоў“. Што за «абслугоўваньне штабаў» што за сувязь мелася на ўвазе, сказаць цяпер цяжка.

Адначасна з гэтым у паасобных местах пачалі явачным парадкам фармавацца жаночыя атрады. Так у свой часе нарабіла шмат шуму сфармаваньне ўдзельніцаю вайны, георгіеўскім кавалерам Бачкаровай атраду ў 200 жанчын, які быў скіраваны на Заходні фронт. У Кіеве фармаваўся жаночы атрад прыблізна на 300 жанчын. У Палтаве паручыкам Іlавайскім была сфармавана „першая каманда разьведчыкаў дабраахвотнікаў жанчын“ і г. д.

Але ўсе гэтыя фармаваньні, як мужчынскія, так і жаночыя, выклікалі рэзкую варожасьць з боку франтавых салдат і з боку салдацкіх арганізацый. Дзеля прыкладу вось адна з шматлікіх рэзалюцый падобнага роду:

«Выканаўчы камітэт Пскоўскага савету салдацкіх і рабочых дэпутатаў, абмеркаваўшы супольна з выканаўчым бюро ваеннае і рабочае сэкцыі Савету статут і тлумачэньні камісара ініцыятыўнае групы Чорнаморскага флёту па фармаваньню рэвалюцыйных батальёнаў і, бяручы пад увагу, што ініцыятары на дазвол і дапамогу зьвярнуліся ў першую чаргу да вышэйшага каманднага складу арміі, не атрымаўшы папярэдняе згоды на арганізацыю ні ад Петраградзкага савету, ні ад зьезду саветаў, што цяпер адбываецца; што як самы спосаб набору дабраахвотнікаў, так і прадбачаная дзеля іх па статуту лепшая матар'яльная забясьпечанасьць, параўнаўча з другімі іх таварышамі па арміі, ставіць батальёны ў асобнае прывілеяванае становішча; што статут мае на ўвазе ўнутраную арганізацыю батальёнаў, якая разыходзіцца з дэклярацыяй праў салдата-грамадзяніна: што і палітычным і стратэгічным мэтам тварэньня батальёнаў, нявыразна сфармуляваным у статуце, лёгка можа быць дадзена тлумачэньне, неадпаведнае імкненьням рэвалюцыйнае дэмакратыі; што ізаляванасьць становішча і асабліва заданьняў батальёнаў не выключаюць таксама небясьпекі іх учынкаў, нязгодных з пераважным у арміі цячэньнем; што стварэньнем мяркуемых ударных атрадаў па тых-жа прычынах ня будзе дасягнута нават асноўнае задуманае заданьне—падняцьце баяздольнасьці арміі; што лёзунг батальёнаў—«наступ з мэтаю адабраньня ў ворага захопленых ім у нас земляў», загадзя адрэзваючы шлях да мірнага ўпарадкаваньня ваеннага канфлікту, ня можа зьявіцца асноваю дзеля ліквідацыі пытаньня аб вайне ў духу рэвалюцыйнае дэмакратыі і яе органаў—саветаў наогул і Петраградзкага асабліва; што, нарэшце, наступ пры сучасных умовах пагражаў-бы зусім дэзарганізаваць армію, а з другога боку—даць зброю ў рукі контррэвалюцыі, як унутранае, так і вонкавае, рашуча выказваецца проціў мяркуемага фармаваньня асобных рэвалюцыйных батальёнаў, якое можа толькі ўнесьці нязгоду і дэзарганізацыю ў адзіную рэвалюцыйную армію і тым аслабіць яе баяздольнасьць.

Гэтую рэзалюцыю пастаноўлена перадаць у копіі ініцыятарам фармаваньня батальёнаў—камітэту краёвага зьезду, Петраградзкаму савету, зьезду саветаў і ваеннаму міністру, а таксама давесьці вышэйсказанае да ведама Пскоўскага савету на бліжэйшым яго пасяджэньні».

Падобныя-ж рэзалюцыі выносіліся таксама адносна жаночых фармаваньняў, а да тых паадзінокіх дабрахвотніцкіх атрадаў, што пападалі на фронт, салдаты-франтавікі адносіліся вельмі варожа і не аказвалі ніякага падтрыманьня, ні баявога, ні бытавога. З гэткімі-ж адносінамі спаткаўся на фронце, паміж іншым, і жаночы атрад Бачкаровай.

Самі-ж франтавыя салдаты ваяваць ні за што не хацелі, а тым болей не хацелі наступаць. Аб гэтым сьведчылі ўсе данясеньні камандуючых.

Агульны настрой франтавікоў і пытаньні аб працягу вайны і адносіны да тылавых лёзунгаў «вайны да перамогі» найлепей характарызуюцца ніжэйшым адрыўкам з рапарту начальніка 182-ое пяхотнае дывізіі, дзе начдзіў дакладвае камандзіру корпуса аб настроях у сваёй дывізіі і аб сваіх перагаворах з салдатамі:

„Яны заяўляюць, што тыя часьці ў Петраградзе і іншых местах Расеі, якія ходзяць у маніфэстацыях і вывешваюць сьцягі «вайна да поўнае перамогі», павінны быць пастаўлены ў акопы і спрабаваць на сабе, як дасягаецца перамога, а нам, паслужыўшым у акопах і на вайне блізка тры гады, стаць замест тых“.

Ня дзіва, што пры такіх настроях шматгадзінныя гутаркі начдзіва з салдатамі заставаліся бяз вынікаў, хоць да яго асабіста салдаты адносіліся добра.

Вельмі яскравым выразам гэтых мірных настрояў салдат зьявіліся братаньні з праціўнікам—братаньні, якія так шмат псавалі крыві і камандаваньню на фронце і буржуазеі ў тылу. Асаблівае частаты дасягнулі выпадкі братаньня ў красавіку, калі прыйшлося ўкладаць доўгія сводкі аб іх. У далейшым пасьля назначэньня пры часьцях урадавых камісараў, пытаньне аб братаньні было ўстаўлена асобным пунктам у тую сводку аб становішчы часьцей, якую камісары павінны былі высылаць рэгулярна.

Артылеры быў аддадзены загад разганяць зышоўшыхся дзеля братаньня артылерыйскім агнём, а гэта яшчэ болей абвастрыла нязгоду паміж артылерыяй і пяхотай—нязгоду, якая заўважвалася ўжо нават пры пачатку вайны. Наогул за ўвесь пэрыяд рэвалюцыі артылерыя больш захавала баявога духу, чым пяхота, і была схільна часам адкрываць агонь па пазіцыях праціўніка. Як адносіліся да гэтага салдаты, сьведчыць ніжэйшы адрывак з дакладу дэпутатаў Дзяржаўнае Думы Масьленьнікава і Шмакава аб настроях у 1-м гвардзейскім корпусе (19-IV):

«Салдаты пяхоты часта перарэзаюць тэлефонныя правады артылерыйскіх наглядачных пунктаў. Пагражаюць артылеры ў выпадку страляньня па праціўніку падняць артылерыстаў на штыхі. Не дазваляюць пад пагрозаю штыхоў пачынаць кулямётны агонь. Братаньні цягнуцца далей, хоць і ў значна меншай меры, чым на вялікдзень, калі яны прынялі проста безабразны характар».

Пры такіх настроях арміі, якія ня былі тайнаю ні дзеля камандаваньня, ні дзеля часовага ўраду, было ясна, што наступ мае мала шансаў на посьпех. І тым ня менш спроба наступу была зроблена.

М. С.

(Працяг будзе).

*) Гл. № 185 „Сав. Бел.“ № 186.

Падрыхтоўка да прызыву.

ЗАСТАЛОСЯ МЕНШ ДВОХ ТЫДНЯЎ ДА ПРЫЗЫВУ У ЧЫРВОНУЮ АРМІЮ: ШЫРЭЙ ПАДРЫХТОЎЧУЮ ПРАЦУ СЯРОД ПРЫЗЫЎНІКАЎ!

Што трэба ведаць прызыўніку.

З 5-га верасьня ў БССР распачынаецца чарговы прызыў у Чырвоную армію грамадзян нарадзіўшыхся ў 1905 г. [illegible]

[illegible]

N.

Прызыў 1905 году і задачы камсамолу.

[illegible]

М. Астроўскі.

Шырокая падрыхтоўка да прызыву.

(Ліст з Бабруйску).

[illegible] жараб'ёўкі, устанаўляецца завочная жараб'ёўка. Перад жараб'ёўкаю будуць праведзены сходы-канфэрэнцыі прызыўнікоў, на якіх апошнія выбяруць сваіх упаўнаважаных для правядзеньня жараб'ёўкі.

Такім чынам, прызыўнік пазбаўляецца ад яўкі лішні раз на прызыўны пункт для жараб'ёўкі.

[illegible] спадчына царскага прызыву—забываецца. Прызыўнік ідзе ў Чырвоную армію сьмела з разуменьнем важнасьці задач Чырвонае арміі і чырвонаармейца.

Няма сумненьня, што прызыў гэтага году пройдзе яшчэ больш арганізавана, чым у мінулыя гады.

А. Дамброўскі.

Удзел БССР у выстаўцы нацыянальнасьцяў.

Юбілейны выставачны камітэт пры Наркамасьветы БССР накіраваў 5 экспэдыцый для збору і закупкі экспанатаў сялянскага мастацтва для беларускага аддзелу на юбілейную ўсесаюзную выстаўку нацыянальнасьцяў СССР у Маскве.

Дзяржаўнае Выдавецтва пасылае на гэту выстаўку вокладкі ўсіх сваіх выданьняў, якія былі выданы за ўвесь час існаваньня выдавецтва, а таксама бюсты паэтаў і пісьменьнікаў.

Белдзяржкіно пасылае на выстаўку ўсе кінофільмы сваёй вытворчасьці, плякаты і дыяграмы, якія малююць ход працы кіно-перасовак у вёсцы.

Беларускія тэатры будуць прадстаўлены на выстаўцы макетамі ўсіх сваіх пастановак, а ЦСПСБ прадэманструе мастацкую творчасьць рабочых клюбаў БССР.

Значнае месца на выстаўцы будуць займаць экспанаты індывідуальна-выяўленага мастацтва. Арганізацыю гэтае часткі выстаўкі ўзяла на сябе ўсебеларускае аб'яднаньне мастакоў, якое мае намер выкарыстаць лепшыя працы 1-й усебеларускай мастацкай выстаўкі, а таксама выкарыстае творы паасобных сваіх сяброў, якія адбіваюць наш новы быт і савецкае будаўніцтва. Значны лік экспанатаў пасылаюць на выстаўку Беларускі мастацкі тэхнікум і школьныя арганізацыі.

Па думцы старшыні юбілейнага камітэту выстаўкі праф. Когана, беларускі аддзел мае быць адным з самых багатых і цікавых на выстаўцы.

Усе экспанаты будуць накіраваны ў Маскву 15-га верасьня.

ХРОНІКА.

Закупкі на ніжагародзкім кірмашы.

Белпайгандаль да гэтага часу закупіў на ніжагародзкім кірмашы на 35 тысяч руб. альбуміну для патрэб беларускай прамысловасьці. Апроч таго, робяцца зьдзелкі на вату, пушніну і інш. тавары. Усяго будзе закуплена розных тавараў на кірмашы на 100 тысяч руб.

Прадукцыі беларускай вытворчасьці на ніжагародзкім кірмашы мае быць рэалізавана на 500 тысяч руб.

Вэтэрынарныя лячэбніцы.

Сёлета ў акругах адчынена 10 новых вэтэрынарных лячэбніц.

Усяго зараз у рэспубліцы 22 вэтэрынарныя лячэбніцы і 8 амбуляторый.

У наступным годзе па пляну мае быць адчынена яшчэ 8 новых лячэбніц.

Загатоўка пушніны.

Беларускі саюз паляўнічых мае сёлета выступіць на рынку, як самастойны загатаўцель пушніны, і мяркуе загатовіць сырцу на 90—100 тысяч руб.

Цэны на пушніну, супроць леташняга году, будуць павышаны на 10—15 проц.

Падручнікі для малапісьменных.

Галоўпалітасьветы выпусьціў 20 тысяч экзэмпляраў падручнікаў для школ малапісьменных.

Апроч таго, для няпісьменных выданы два лемантары.

Конкурс на лепшы камітэт сял. узаемадапамогі.

Закончыўся конкурс на лепшы камітэт сялянскай узаемадапамогі. Устаноўлены прэміі 3-х разрадаў; яны складаюцца з малатарняў, арфаў і трыераў. 1-ая прэмія—(усяго 4)—у 426 руб, 2-ая (усяго 7)—у 250 руб. і 3-я (усяго 8)—у 117 руб. Агулам будзе выдана 19 прэмій на 4390 руб.

Апроч таго, 21 прэмія будзе выдана селькорам на агульную суму ў 620 руб.

Новыя кіно-фільмы.

Белдзяржкіно закупіла шэраг савецкіх кіно-фільм вытворчасьці „Совкино“, „ВУФКУ“ і «Госвоенкино». Сярод іх лепшыя шэдэўры савецкай кінематаграфіі, як «Перамога жанчыны», „Чалавек з рэстарану“, „Спартак“ і інш.

Памянёныя фільмы будуць дэманстравацца пераважна ў Менскім кіно-тэатры «Культура».

Страты ад пажараў.

Сёлета значна зьменшыўся лік пажараў на вёсцы. За першае паўгодзьдзе 1925-26 г. па ўсіх акругах рэспублікі бяз Гомельшчыны ўбыткі ад пажараў склалі суму 450.804 руб.; у бяг. годзе, лічачы і Гомельшчыну, за працяг таго-ж часу ўбыткі ад пажараў выявіліся ў суме 399.076 руб.

Гэткае-ж зьмяншэньне даюць лічбы і аб вялікіх пажарах. Калі леташняе паўгодзьдзе бяз Гомельшчыны дало 70 вялікіх пажараў, якімі было зьнішчана 1747 двароў на суму 298.735 руб., то сёлета разам з Гомельшчынай за той-жа час было 47 такіх пажараў, якімі зьнішчана 898 двароў на 156.262 руб.

Рост страхаваньня ў БССР.

Летась па 10 акругах БССР бяз Гомельшчыны было застрахавана сялянскіх будынкаў на 111.649.000 руб.

У бяг. годзе, разам з Гомельшчынай, страхавая сума сялянскіх будынкаў дасягнула 152.608.000 руб.

Павялічэньне страхавой сумы тлумачыцца павышэньнем страхавой адказнасьці і далучэньнем абшараў Гомельшчыны.

Сродкі на ўнутры-рэспубліканскае перасяленьне.

У хуткім часе Белсельбанк мае адпусьціць 125.000 руб. для выдачы сялянам у выглядзе доўгатэрміновага крэдыту на пабудоўку і перанос будынкаў пры ўнутрырэспубліканскім перасяленьні.

Тэрытарыяльны збор.

На 30-га жніўня назначан тэрытарыяльны збор пераменнага складу нараджэньня 1901, 1902 і 1903 г. г. № Беларускай тэрытарыяльнай Дывізіі імя Фрунзэ. Вучоба пераменьнікаў пачнецца з 2-га верасьня.

Мастацкая выстаўка да 10-й гадавіны Кастрычніка.

6-га лістапада адчыніцца 2-я Усебеларуская мастацкая выстаўка. Адчыненьне выстаўкі дапасавана да сьвяткаваньня 10-й гадавіны Кастрычнікавай Рэвалюцыі.

На выстаўку будуць прымацца творы ўсіх галін індывідуальнага выяўленьня мастацтва, малярства, графіка, гравюра, архітэктурныя праэкты, тэатральныя макеты і інш.

У Беларускім Дзяржаўным Музэі.

Беларускі дзяржаўны музэй адчынены для паасобных наведвальнікаў у чацьвяргі, суботы і нядзелі ад 11 да 2 гадз. дня. Экскурсіі прымаюцца ў тыя-ж самыя дні і гадзіны па папярэдняму запісу.

СУД.

Вынік аднаго каханьня.

Грамадзянін вёскі Яловішча, Самахвалаўскага райёну, Мікола Станілевіч пазнаёміўся з дзяўчынай з вёскі Студзяніцы Марыляй Шурэвіч. У сьвяточныя дні Станілевіч часта прыходзіў да Марылі, гуляў з ёю, забаўляўся. З часам знаёмства перайшло ў каханьне, у выніку якога Марыля стала цяжарнай. Тут Станілевіч убачыў, што справа скончыцца аліментамі, бо жаніцца з Марыляй ён не хацеў, а на аборт не згаджалася Марыля.

Спаткаўшыся з сваім прыяцелем Уладзімерам Паляшчуком, Станілевіч пачаў прасіць яго дапамагчы пазбавіцца Марылі.

— Добра—сказаў Паляшчук,—зраблю так, што ня будзе Марылі, толькі за гэта ты павінен ажаніцца з маёю сястрой.

— Я згодзен, хоць заўтра,—адказаў Станілевіч, і ўмова была скончана. «Прыяцелі» пачалі складаць плян, як адчапіцца ад Марылі. Хутка Паляшчук, які меў шмат ворагаў, быў забіты, і Станілевіч рашыў сам адзін расправіцца з былой каханкай. 26 верасьня 1926 году ў часе, калі ўся Марыліна сям'я вячэрала, Мікола Станілевіч падкраўся да акна і выстраліў у Марылю, але забіць дзяўчыну праступніку не ўдалося; куля толькі параніла Марылю.

Менскі Акр. Суд, разгледзеўшы гэту справу, прыгаварыў Міколу Станілевіча на восем год зьняволеньня з суровым адмежаваньнем.

Д. Кастроў.

Рознае.

СКАРЫСТАНЬНЕ ПРЫЛІВАЎ.

У затоцы Фэндзі, у Канадзе, будуецца дзеля скарыстаньня энэргіі марскіх прыліваў сетка плацін з аграмаднымі шлюзамі. Тут будзе працаваць электрычная станцыя магутнасьцю ў 500.000 конскіх сіл.

КРУГАСЬВЕТНЫ ПАЛЁТ.

Нямецкія авіятары ладзяць палёт кругом сьвету на дырыжаблі. Палёт пачнецца з Бэрліну. Дырыжабль праляціць усю тэрыторыю Савецкага Саюзу ад Ленінграду да Уладывастоку.

200 КІЛЁМЭТРАЎ У ГАДЗІНУ ПА ЧЫГУНЦЫ.

Нямецкі вынаходца інжэнэр Крукэнбэрг запрапанаваў новы праэкт падвеснай чыгункі. Рэйкі для гэтай чыгункі, згодна праэкту, падвешваюцца на жалезабэтонных вежах. Вагоны рухаюцца прапэлерам. Хуткасьць язды - да 200 кілёмэтраў у гадзіну. Вынаходца вылічыў, што яго чыгунка будзе ня толькі самым хуткім спосабам язды, але і самым эканомным.

Апавяшчэньні.

— Сёньня, 24 жніўня, а 7-й гадз. вечара ў памяшканьні клюбу „Нарпит“ (Энгельса, 6) адбудзецца дэлегацкі сход гар райёну. Яўка абавязкова.

— З 22-VIII да 1-га IX г. г. адчынен прыём заяў у с.-г. будаўнічы спэцкляс пры 9-й сямёхгодцы—г. Менск, Міхайлаўская, 4.

На першы курс будзе залічана 40 асоб, якія скончылі сямёхгодкі.

Сяляне могуць перасылаць заявы разам з дакумантамі па пошце.

Загадч. с.-г. будаўн. спэцклясы Калечыц.

— У чацьвер, 23-8 а 6 гадз. вечара ў вялікай залі клюбу Карла Маркса адбудзецца агульна-гарадзкі сход камісій на прадпрыёмствах, установах, саюзах па падрыхтоўцы да 10-й гадавіны Кастрычнікавай рэвалюцыі,

На павестцы дня—даклад т. Раманчука аб падрыхтоўцы да 10 годзьдзя.

ПАСТАНОВЫ і ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР.

ПАСТАНОВА

Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў БССР

„аб ліквідацыі райёнаў: Стрэшынскага, Гарадзецкага, 1-га Бабруйскага,—Бабруйскай акругі; Краснапольскага—Полацкай акругі; Мілаславіцкага і Бялынкавіцкага—Магілеўскай акругі; Шацкага—Менскай акругі; Слабодзкага—Мазырскай акругі; Дзятлавіцкага, Насовіцкага, Сьвяцілаўскага, Васілевіцкага, Горвальскага, Холмецкага, Добружскага, Красна-Будзкага—Гомельскай акругі“.

На падставе пастановы VIII-га Ўсебеларускага Зьезду Саветаў па пытаньні аб ліквідаваньні некалькіх райёнаў, якія з гаспадарчага, культурнага і адміністрацыйнага боку сябе ў жыцьці не апраўдалі—Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць:

1. Ліквідаваць наступныя райёны: а) Стрэшынскі, Гарадзецкі, 1-ы Бабруйскі райён, Бабруйскай акругі; б) Краснапольскі райён, Полацкай акругі; в] Мілаславіцкі і Бялынкавіцкі райёны, Магілеўскай акругі; г) Шацкі райён, Менскай акругі; д) Слабодзкі райён, Мазырскай акругі; е] Дзятлавіцкі, Насовіцкі, Сьвяцілаўскі, Васілевіцкі, Горвальскі, Холмецкі, Добружскі і Красна-Будзкі райёны, Гомельскай акругі.

2. Разьмеркаваць тэрыторыю ліквідуемых райёнаў наступным чынам:

А. Бабруйская акруга:

Далучыць у існуючых межах Стрэшынскі райён да Жлобінскага райёну, Гарадзецкі райён да Рагачоўскага райёну, 1-шы Бабруйскі райён аб'яднаць з 2-м Бабруйскім райёнам, з астаўленьнем райённага цэнтру ў г. Бабруйску.

Б. Полацкая акруга:

Алёсаўскі, Арлейскі, Дрэтуньскі, М. Сітнянскі і Васілеўскі сельсаветы, Краснапольскага райёну, у сучасных межах, далучыць да Полацкага райёну; Краснаборскі, Круцікаўскі, Папова-Луцкі, Стара-Дворскі, Традовіцкі, Шнітаўскі сельсаветы, Краснапольскага райёну, далучыць да Расонскага райёну.

В. Магілеўская акруга:

Мілаславіцкі райён цалкам далучыць да Клімавіцкага райёну, Бялынкавіцкі райён далучыць да Касьцюковіцкага райёну.

Г. Менская акруга:

Гарэліцкі, Сяргееўскі, Цытвянскі, Шацкі сельсаветы, Шацкага райёну, у сучасных межах, далучыць да Грэскага райёну, Цеплянскі сельсавет, Шацкага райёну, далучыць да Самахвалавіцкага райёну; Хотлянскі сельсавет, Шацкага райёну, далучыць да Вузьдзенскага райёну.

Д. Мазырская акруга:

Сельсаветы Слабодзкага райёну: Асавецкі, Казіміраўскі і Скрыгалаўскі, у сучасных межах, далучыць да Пятрыкоўскага райёну; Махнавіцкі, Меляшкоўскі і Вял.-Бакоўскі—далучыць да Каралінскага райёну; Прудкоўскі, Слабодзкі, Бабруйскі і Бабранянскі—далучыць да Калінкавіцкага райёну; Бабікаўскі, Міхалкаўскі, Кустаўніцкі і Тварычэўскі—далучыць да Параўлянскага райёну.

Е. Гомельская акруга:

Арцюкоўскі, Ветхінскі, Вышэмірскі, Ганчарова-Падзелкаўскі, Заўрэльскі, Калочынскі, Краснапольскі, Надзінскі, Пракісельскі, Сямёнаўскі, Холмецкі сельсаветы, Холмецкага райёну; Бабіцкі, Васілевіцкі, Галоўкаўскі, Замосьцеўскі, Заходзкі, Залатушскі, Кабылеўскі, Крынкаўскі, Лісоўскі, Лазкоўскі, Нахоўскі, Навінкаўскі і Гліна-Слабодзкі сельсаветы, Васілевіцкага райёну; Балашоўскі, Берага-Слабодзкі, Баравікоўскі, Васількоўскі, Говеновіцкі, Горвальскі, Дуброўскі, Дзюрдзеўскі, Затонскі, Маскалеўскі, Асоўскі, Рудзецка-Алізараўскі-Сьвідэра-Мілоград-Глебаўскі, Сьвятоўскі, Стасеўскі, Сьведзкі, Сьлішчэнскі, Узноўскі, Чэрноўкаўскі, Шупейкоўскі сельсаветы—Горвальскага райёну і Чэрнянскі сельсавет, Уваравіцкага райёну; Граноўскі, Копаньскі сельсаветы, Дзятлавіцкага райёну, далучыць да Рэчыцкага райёну; Нова-Макрэцкі, Пятрыцкі, Рудне-Жураўлеўскі сельсаветы, Лоеўскага райёну—далучыць да Брагінскага райёну; Казіміраўскі, Ленінскі, Ліпнякоўскі, Перадзельскі, Рудня Бурыцкі, Старадубскі, Церабеяўскі, Удалеўскі, Убаркоўскі, Хаткаўскі, Чаплінскі і Ястрэбскі сельсаветы, Холмецкага райёну; Абакумаўскі, Карпаўскі, Папоўскі, Рудне-Каменскі і Хомінскі сельсаветы, Дзятлавіцкага райёну—далучыць да Лоеўскага райёну; Бабіцкі-Будзішча-Палескі, Нісімковіцкі, Навілаўскі, Петрапольскі, Падасоеўскі, Пакотскі, Рудне-Нісімковіцкі, Селіцкі і Хведароўскі сельсаветы, Сьвяцілавіцкага райёну—далучыць да Чэчэрскага райёну; Акшынскі, Больша-Немкоўскі, Будзішча-Сталбунскі, Глухаўскі, Глыбоўскі, Железьнякскі, Казацка-Балсуноўскі, Калбоўскі, Малкава-Несьцераўскі, Мала-Немкаўскі, Неглюбскі, Нова-Стара-Громыкскі, Пералеўскі, Папэскі, Рэчкаўскі, Рудне-Гулеўскі, Рудне-Сталбунскі, Рудне-Шлягінскі, Сьвяцілавіцкі, Скачок-Габроўскі, Сталбунскі, Утонька-Хутарскі, Ухава-Рыслаўльскі, Хізава-Гарыстоўскі, Хізава-Гудзкі, Хлусаўскі, Шэйка-Гудкоўскі, Шэлахоўскі і Янкоўскі сельсаветы—Сьвяцілавіцкага райёну і Бярэскоўскі, Красна-Знаменскі, Кругоўскі, Мар'інскі і Асэса-Руднянскі сельсаветы, Добружскага райёну—далучыць да Веткаўскага райёну; Белаберэжскі, Бабовіцкі, Баршчэўскі, Жэрэбінскі, Карнолінскі, Макеўскі, Міхальковскі, Нова-Дзятлавіцкі, Рудне-Марымонаўскі, Стара-Дзятлавіцкі, Скіткоўскі, Случ-Мільчанскі, Нова-Цэрашкоўскі, Стара-Цэрашкоўскі, Студзёна-Гутскі, Церухскі, Шарпілаўскі, аб'яднаны пасёлкавы (Іваноўскі) сельсаветы, Дзятлавіцкага райёну; Вадапойскі, Жгуньскі, Жгунска-Будзкі, Ларышчэўскі, Нова-Крупецкі, Стара-Крупецкі сельсаветы, Дабружскага райёну; Антонаўскі, Грабоўскі, Дуднаўскі, Запрудкоўскі, Контакузоўскі, Клімоўскі, Лагуноўскі, Насавіцкі, Пясочна-Будзкі, Прыбыткоўскі, Рудня-Прыбыткоўскі, Старасельскі, Хутаранскі, Зябраўскі сельсаветы, Насовіцкага райёну, далучыць да Гомельскага райёну; Зашчэрбскі і Макапавіцкі сельсаветы, Васілевіцкага райёну—далучыць да Хойнікскага райёну.

У сувязі з ліквідацыяй вышэйпамянёных райёнаў, уноў арганізаваць Церахоўскі райён, да якога ў існуючых межах далучыць: Красна-Будзкі райён; Глубоцкі, Годзічаўскі, Гардуноўскі, Іванаўскі, Крацоўскі, Паддобранскі, Марковіцкі, Пракапоўскі, Рож-Ілецкі, Чэрцянскі і Макоўскі сельсаветы, Насовіцкага райёну; Кормянскі, Нова-Жызьнянскі, Нова-Пуцькі, Агародне-Гомельскі, Агародня-Кузьмініцкі, Пераросткаўскі, Селішчанскі і Харашэўскі сельсаветы, Дабрушскага райёну.

3. Фабрычна-заводзкі пасёлак „Добруш“, Гомельскае акругі, пераіменаваць у неакруговы горад і арганізаваць там гарадзкі савет, на падставе існуючых законапалажэньняў.

4. Ліквідацыю пералічаных у 1 і 2 арт. гэтае пастановы райёнаў і разьмеркаваньне іх тэрыторыі і маемасьці між застаючыміся райёнамі правесьці ў жыцьцё не пазьней 1-га верасьня г.г.

5. Для зьліквідаваньня райёнаў, разьмеркаваньня іх тэрыторыі і маёмасьці ўтварыць, у ліквідуемых райёнах, райённыя ліквідацыйныя камісіі. Склад сяброў кожнай райённай ліквідацыйнай камісіі вызначаецца адпаведным акрвыканкомам. Усе спрэчныя пытаньні па разьмеркаваньні тэрыторыі і маёмасьці ліквідуемых райёнаў канчаткова разьвязваюцца адпаведнымі акрвыканкомамі.

6. На тэрмін да чарговых райённых зьездаў саветаў устанавіць у пашыраных райёнах склад райённых выканаўчых камітэтаў да 21 членаў і 7 кандыдатаў да іх, склад прэзыдымаў да 7 членаў, заставіўшы за адпаведнымі акрвыканкомамі права ўстанаўліваць і меншую колькасьць сяброў пашыраных райвыканкомаў і іх прэзыдымаў па свайму погляду.

7. Паводле існуючых у БССР законапалажэньняў аб гарадзкіх саветах, даручыць Гомельскаму акрвыканкому правесьці у гор. Добруш выбары ўноў арганізаванага гарадзкога савету.

8. Даручыць Бабруйскаму, Полацкаму, Магілеўскаму, Менскаму, Мазырскаму і Гомельскаму акруговым выканаўчым камітэтам у пашыраемых і ўноў арганізуемых райёнах склікаць пленумы райённых выканаўчых камітэтаў з удзелам у іх, з правам пастаноўчага голасу, былых членаў райённых выканаўчых камітэтаў, якія працуюць ці заўсёды жывуць на далучанай да данага райёну тэрыторыі, дзеля абраньня членаў РВК і яго прэзыдыму.

9. Нагляд за ажыцьцяўленьнем усіх мерапрыёмстваў, якія датычацца ліквідацыі райёнаў і разьмеркаваньня іх тэрыторыі і маемасьці, ускласьці на Народны Камісарыят Унутраных Спраў БССР.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. ЧАРВЯКОЎ.**

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР **М. Галадзед.**

Ч. В. А. Сэкратара Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **Сэгаль.**

4 жніўня 1927 г.
г. Менск.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров БССР

«о ликвидации районов: Стрешинского, Городецкого, 1-го Бабруйского – Бобруйского округа; Краснопольского—Полоцкого округа; Милославичского и Бялыниковичского—Могилевского округа; Шацкого – Минского округа; Слабодского—Мозырского округа; Дятловичского, Носовичского, Светиловского, Василевичского, Горвальского, Холмецкого, Добрушского, Красно-Будского—Гомельского округа.

На основании постановления VIII Всебелорусского С'езда Советов по вопросу о ликвидации некоторых районов, которые не оправдали себя в жизни с хозяйственной, культурной и административной стороны—Центральны Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР постановляют:

1. Ликвидировать следующие районы: а) Стрешинский, Городецкий, 1-й Бобруйский район, Бобруйского округа; б) Краснопольский район, Полоцкого округа; в) Милославичский и Белыниковичский районы, Могилевского округа; г) Шацкий район, Минского округа; д) Слободской район, Мозырского округа; е) Дятловический, Носовичский, Светиловский, Василевический, Горвальский, Холмечский, Добрушский и Красно-Будский районы, Гомельского округа.

2. Распределить территорию ликвидируемых районов следующим образом:

А. Бобруйский округ:

Присоединить в существующих границах Стрешинский район к Жлобинскому району, Городецкий район к Рогачевскому району, 1-й Бобруйский район об'единить со 2-м Бобруйским районом, с оставлением районного центра в г. Бобруйске.

Б. Полоцкий округ:

Алесавский, Арлейский, Дретунский, М. Ситнянский и Василевский С-Советы, Краснопольского району, в настоящих границах, присоединить к Полоцкому району; Красноборский, Крутиковский, Попово-Луцкий Старо-Дворский, Традовический, Шнитовский С-Советы Краснопольского району присоединить к Россонскому району.

В. Могилевский округ:

Милославический район целиком присоединить к Климовическому району, Белыниковичский район—присоединить к Костюковическому району.

Г. Минский округ:

Горелический, Сергеевский, Цитвянский, Шацкий С/Советы Шацкого району, в существующих границах, присоединить к Гресскому району. Теплянский С-Совет Шацкого району присоеднить к Самохваловичскому району; Хотлянский С-Совет Шацкого району присоединить к Узденскому району.

Д. Мозырский округ:

Сельсоветы Слободского района: Осовецкий, Казимировский и Скригаловский, в существующих границах, присоединить к Петриковскому району; Мохнавичский, Мелешковичский и Вел. Боковский—присоединить к Королинскому району; Прудковский, Слободской, Бобровский и Бобранянский присоединить к Калинковическому району; Бабиковский, Михалковский, Кустовницкий и Тваричевский—присоединить к Наровлянскому району.

Е. Гомельский округ:

Артюковский, Ветхинский, Вышемирский Гончарово-Поделковский, Заурельский, Колочинский, Краснопольский, Падвинский, Прокисельский, Семеновский, Холмечский Сельсоветы, Холмечского района; Бабичский, Василевичский, Головковский, Замостьевский, Заходский, Золотушский, Кобылевский, Кринковский, Лисковский, Лозковский, Наховский, Новинковский и Глино-Слободский Сельсоветы, Василевичского района; Балашовский, Берего-Слободской, Боровиковский, Васильковский, Гогеновичский, Горвальский, Дубровский, Дюрдевский, Затонский Москалевский, Осовский, Рудецко-Ализаровский, Свидеро-Милоград-Глебовский, Святковский, Стасевский, Сведский, Селищенский, Узножский, Чернейковский, Шупейковский С-Советы—Горвальского района и Чернянский С-Совет Уваровичского района; Грановский, Копавский, С-Советы Дятловичского района—присоединить к Речицкому району; Ново-Мокрецкий, Петричеcкий, Рудне-Журавлевский С-Советы Лоевского района—присоединить к Брагинскаму району; Казимировский, Ленинский, Липняковский, Передельский, Рудне-Бурицкий, Стародубский, Теребеевский, Удалевский, Уборковский, Хатковский, Чаплинский и Ястребский С-Советы, Холмечского района; Абакумовский, Карповский, Поповский, Рудне-Каменский и Хоминский С-Советы, Дятловического района—присоединить к Лоевскому району; Бабицкий-Буднище-Палеский, Нисимковицкий, Павиловский, Петропольский, Подосовьевский, Покотский, Рудне-Нисимковичский, Селицкий и Федоровский С-Советы Светиловского района присоединить к Чечерскому району; Акшинский, Болше-Немковский, Будище-Сталбунский, Глуховской, Глыбовский, Железнякский, Казацко-Болсуновский, Колбовский, Малково-Нестеровский, Мало-Немковский, Неглюбский, Ново-Старо-Громыкский, Перелевский, Потесский, Речковский, Рудне-Гулевский, Рудне-Столбунский, Рудне-Шлягинский, Светиловический, Скачек-Габровский, Столбунский, Утонько-Хуторский, Ухово-Рыславльский, Хизово-Гаристовский, Хизово-Гутский, Хлусовский, Шейко-Гутковский, Шелуховский, Яновский, С-Советы—Светиловского района и Березковский, Красно-Знаменский, Круговский, Марьинский и Очесо-Руднянский С-Советы Добрушского района—присоединить к Ветковскому району; Белобережский, Бабовичский, Борщевский, Жеребинский, Карнолинский, Макеевский, Михальковский, Ново-Дятловичский, Рудне - Мариимоповский, Старо-Дятловичский, Скитковский, Случ-Мильчанский, Ново-Терешковский, Старо-Терешковский, Студено-Гутский, Терюхский, Шарпиловский, об'единенный Поселковый (Ивановский) С-Советы Дятловичского района; Водопойский, Жгуньский, Жгунько-Будский, Ларищевский, Ново-Крупский, Старо - Крупецкий С-Советы Добрушского района; Антоновский, Грабовский, Дуяновский, Запрудовский, Контакузовский, Климовский, Лагуновский, Носовичский, Песочно-Будский, Прыбытковский, Рудне-Прибытковский, Староcельский, Хуторянский, Зябровский С-Советы Носовичского района—присоединить к Гомельскому району; Защербокий и Макановицкий С-Советы Василевичского района—присоединить к Хойникскому району

В связи с ликвидацией вышеноименованных районов, вновь организовать Тереховский район, к которому в существующих границах присоединить Красно-Будский район; Глубоцкий, Годичевский, Гордуновский, Ивановский Кравцовский, Поддобранский, Марковичский, Прокоповский, Рош-Илецкий, Черетянский, и Маковский С-Советы, Носовичского района; Кормянский, Ново-Жизнянский, Ново-Путьский, Огородне-Гомельский, Огородне-Кузьминицкий, Переростковский, Селищенский и Хорошевский С-Советы Добрушского района.

3. Фабрично-Заводской поселок „Добруш“ Гомельского округа переименовать в неокружной город и организовать там Городской Совет, на основе существующих законоположений.

4. Ликвидацию переименованных в 1 и 2 ст. этого постановления районов и распределение их территории и имущества между остающимися районами провести в жизнь не позднеи 1-го сентября с. г.

5. Для ликвидации районов, распределения их территории и имущества образовать в ликвидируемых районах Районные Ликвидационные Комиссии. Состав членов каждой Районной Ликвидационной Комиссии определяется соответствующим Окрисполкомом. Все спорные вопросы по распределению территории и имущества ликвидируемых районов окончательно разрешаются соответствующими Окрисполкомами.

6. На срок до очередных Районных С'ездов Советов установить в расширенных районах состав Районных Исполнительных Комитетов до 21 членов и 7 кандидатов к ним, состав Президиумов да 7 членов, оставив за соответствующими Окрисполкомами право устанавливать и меньшее количество членов расширенных Окрисполкомов и их Президиумов по своим соображениям.

7. Согласно существующих в БССР законоположений о Городских Советах, поручить Гомельскому Окрисполкому провести в г. Добруш выборы вновь организованного Городского Совета.

8. Поручить Бобруйскому, Полоцкому, Могилевскому, Минскому, Мозырскому и Гомельскому Окружным Исполнительным Комитетам в расширяемых и вновь организуемых районах, созвать пленумы Районных Исполнительных Комитетов с участием в них, с правом решающего голоса, бывших членов Районных Исполнительных Комитетов, которые работают или всегда проживают на присоединенной к данному району территории, для выборов членов РИК и его Президиума.

9. Наблюдение за осуществлением всех мероприятий, которые касаются ликвидации районов и распределения их территории и имущества, возложить на Народный Комиссариат Внутренних Дел БССР.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. ЧЕРВЯКОВ.**

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР **Н. ГОЛОДЕД.**

Вр. И. Об. Секретаря Центрального Исполнительного Комитета БССР **СЕГАЛЬ.**

4 августа 1917 г.
г. Минск.

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА.**

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.
Гастролі Маскоўскай Мастацкай Опэры.
Серада, 24 жніўня.
„ЦАРСКАЯ НЕВЕСТА“ Опэра ў 4-х дз., 5 карц. муз. РЫМСКАГА-КАРСАКОВА.

Кіно-тэатр «КУЛЬТУРА». **„СПАРТАК“** Драма ў 7-х частках.

КІНО «ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА». З аўторка, 23 жніўня — выключны баявік **„БЛУЖДАЮЩИЕ ЗВЕЗДЫ“**, у 7 частках. Па раману ШОЛОМ-АЛЭЙХЭМА.

КІНО «ПРАЛЕТАРЫ». З прычыны вялікага посьпеху прадоўжана дэманстраваньнем новая фільма **„ОРДЕР НА АРЕСТ“.** У гал. ролі папулярны крымскі народны артыст ХАПРЫ ЭМІР-ЗАДЭ (зяд. па карціне „АЛИМ“).

КНИГИ ПО СТРОИТЕЛЬСТВУ.
Гвоздев—Расчет статистически неопределимых систем—3 р 70 к, Астафьев—Инженерный календарь на 1927 г— р Эк, Сцио—Карманная справочная книга для инженеров и техников— р 40 к, Альперин—Технические материалы, их свойства и условия приемки — р. 40 к., Технические условия приемки строительных материалов—2 р., Инж. В. Шваб—Канализация и очистка зданий, устройство уборных. с 92 фиг.—60 к., Г. Янецкий—Железные конструкции, справочник для практики—60 к., И. Кертинг—Отопление и вентиляция, I и II по 60 к, Проф Е Фивегер—Столярные работы ч I, II и III, по 60 к., Р. Альбрехт—Электрические аккомуляторы—60 к, Проф Г Вильда—Материалы машиностроения и электротехники—60 к., Проф. Ф. Ланеберг—Общие основы сооружения мостов—60 к., Архит. К. Ресле—Железобетон—60 к, Проф. К. О. Гартман—Стили, ч. I и II по 60 к., Лунин—Железо-бетон—2 р, Прейс—Строительные работы—5 р, его-же—Конструкции зданий—4 р 0 к, его- же—Планировка городов и поселков—3 р., Шишко—Части зданий—5 р., его-же Иллюстрированное урочное положение—3 р Прохоров—Современное строительство из пустотелых бетонных камней— р 7 к., С Брилинг—Пособие для проэктирования и расчета водопроводных линий и городских сетей, стр 112—3 табл—2 р. 50 к., Беляев—Планировка, устройство и оборудование зданий—3 р 2 к, Мачинский—Хутор и его планировка—20 к., Ельчуков—Таблицы для подсчета об'емов земельных работ—50 к, Коковцев—Дороги особых систем—2 р., Лахтин-Кашкаров—Железо-бетон, ч. I-я—2 р. 50 к., ч. II-я—2 р 30 к, III-я—2 р 40 к, Ушаков—Канализация населенных мест—1 р. 60 к., Тетеревников—Деревенские кровли—30 к., Бауман—Настольная книга механика—5 р., Мартынов—Плотничьи работы—50 к, Михайлов—Электрическая пожарная сигнализация—1 р 50к, Гютте-расчетный—Таблицы для вычисления— р 50 к., в перепл—2 р., Строительный справочник для техников и десятников—5 р., Строительные материалы—Пособие для составления строительных смет Мосгубинж—2 р. 50 к., в папке—3 р, Технические условия на производство строительных работ—1 р 80 к., Ценник для определения стоимости строений и инжтехсооружений—2 р 50 к, Демкин—Техника черчения—2 р. 25 к., Рабчинский—Электромонтер, Правила установок—1 р. 70 к., Памятка электро-монтера—1 р 80 к, Гартман—Электрическое освещение—1 р, Гайзберг—Справочник для монтеров электрических установок—2 р., Практическое руководство к устройству рытых колодцев—2 р 50 к, Рахманов—Технология строительных материалов из глины—3 р.
Заказы на все имеющиеся на рынке книги по строительной технике выполняются наложенным платежом немедленно. Составление пополнений и комплектование библиотек.
Требования и деньги (можно марками) направлять по адресу: Москва, 155, Малая Бронная, 10, 2—6. помещение 3, „КНИЖНАЯ ПОЛКА“

ПАДПІШЭЦЕСЯ НА ГАЗЭТУ „САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“ на ВЕРАСЕНЬ месяц
ПАДПІСНАЯ ЦАНА:
На 1 месяц — — 70 к. На 3 месяцы 2 р. —
» 2 » 1 р. 40 » Да канца году 3 р. 40 к.
За дадатковыя 40 кап. у месяц кожны падпішчык можа атрымаць часопісь «Маладняк»—кніжку ў 6 друкаваных аркушаў (100 стар.), якая даецца, як платны дадатак да газэты.
Газэта «Савецкая Беларусь» разам з часопісьсю «Маладняк» — 1 руб. 10 кап. у месяц.
ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у Менску—у канторы газэты—рог вуліц Ленінскай і К. Маркса, у правінцыі—упаўнаважанымі канторы і ўсімі паштова-тэлеграфнымі аддзяленьнямі і аддз. Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

АБВЕСТКА.
З 18 жніўня г. г. арцель «БЕЛПАКЕТ» ліквідавана. Асобы, якія маюць прэтэнзіі, павінны заявіць аб гэтым у тыднёвы тэрмін па адрасу: Менск, вул. Калінoўскага, 5.
Ліквід. Камісія.

ВСЕМ НЕОБХОДИМО ПРИОБРЕСТИ АВТОМАТИЧЕСКИЙ **СЧЕТЧИК,**
который без всяких знаний МОМЕНТАЛЬНО дает готовые результаты умножения, деления и вычисления процентов. Высылается немедленно по получении заказа и 50 к. За пересылку и упаковку 20 к., всего 70 к. (можно марками). Наложенным платежом высылается от 3 руб.
Заказы и деньги направлять по адресу: Москва 155, Малая Бронная, 10, помещение 3, „КНИЖНАЯ ПОЛКА“.

ПРАДАЕЦЦА ЗРЫЎ-ПАПЕРА І СТАРЫЯ ГАЗЭТЫ.
ДАВЕДАЦЦА Ў КАНТОРЫ ГАЗ. «САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ» (РОГ ВУЛІЦЫ — КАРЛА МАРКСА І ЛЕНІНСКАЙ). —

Галоўлітбел 24864.

Менск, 1-я дзяржаўная друкарня.